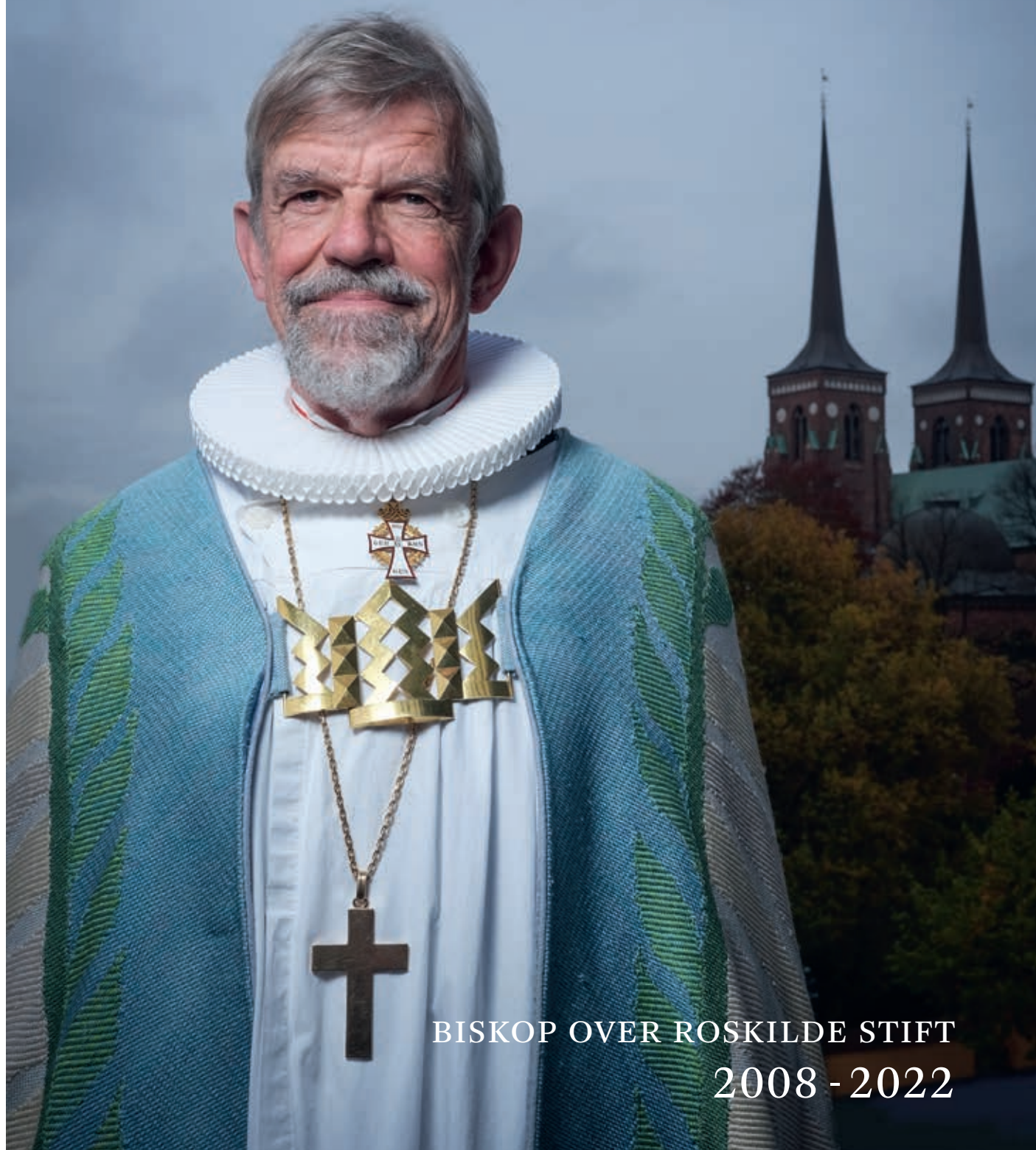
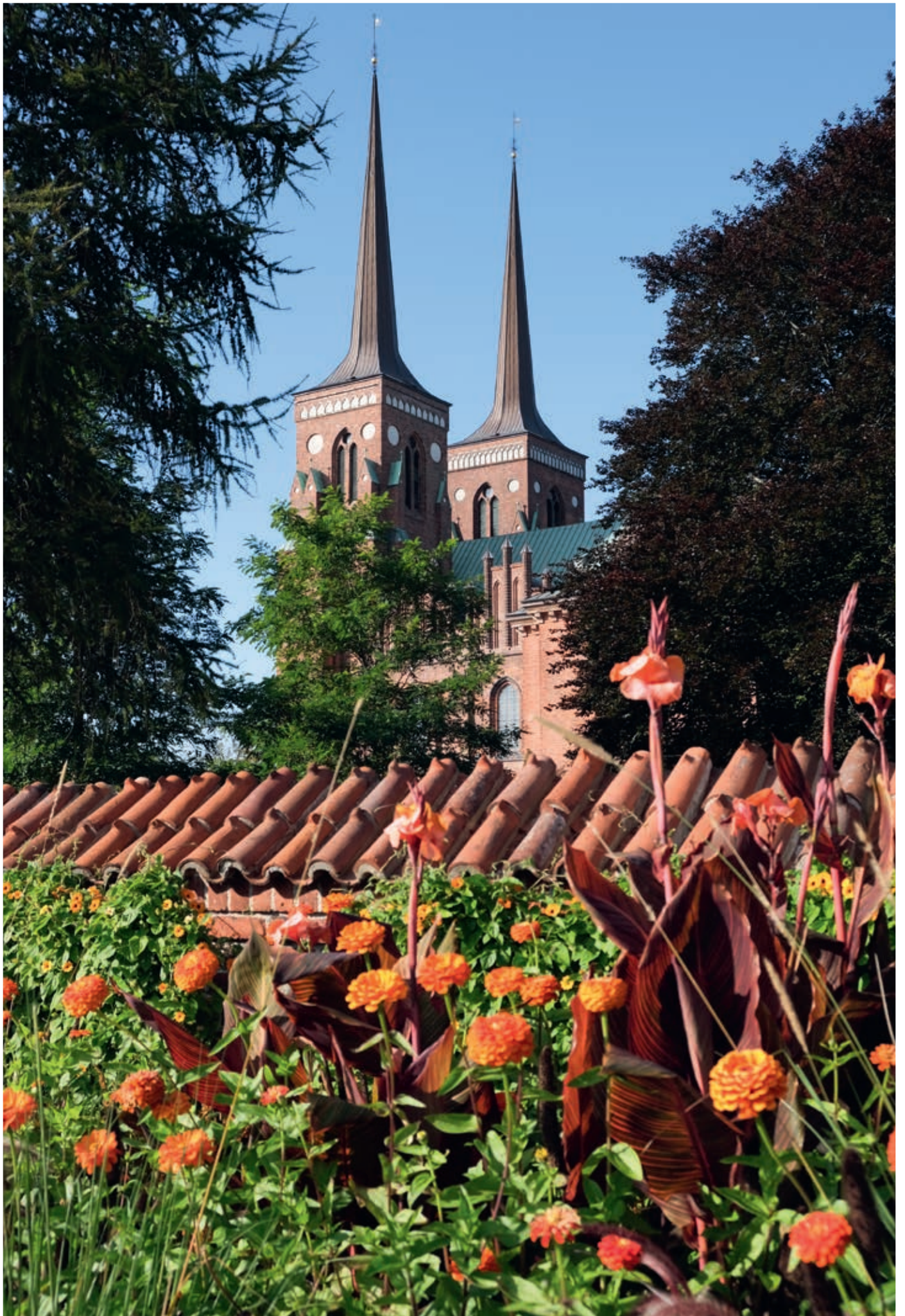

PETER FISCHER-MØLLER

BISKOP OVER ROSKILDE STIFT
2008 - 2022

“Troen er og var altid i centrum”

Forord ved konstitueret stiftskontorchef
i Roskilde Stift, Asger Gewecke

Hvem kender Peter Fischer-Møller, og hvem er Peter Fischer-Møller? Det er, hvad dette særnummer af Stiftsbladet forsøger at beskrive.

At være biskop er som at være sceneinstruktør til en klassisk opera eller ballet, hvor man altid bliver vurderet i forhold til, hvad andre før en selv har gjort. Her kan enhver anmelder utvivlsomt finde hår i suppen.

Vi håber, at magasinet afspejler de ting, der har bidraget til at gøre Peter til den biskop, han er og skal huskes for at være.

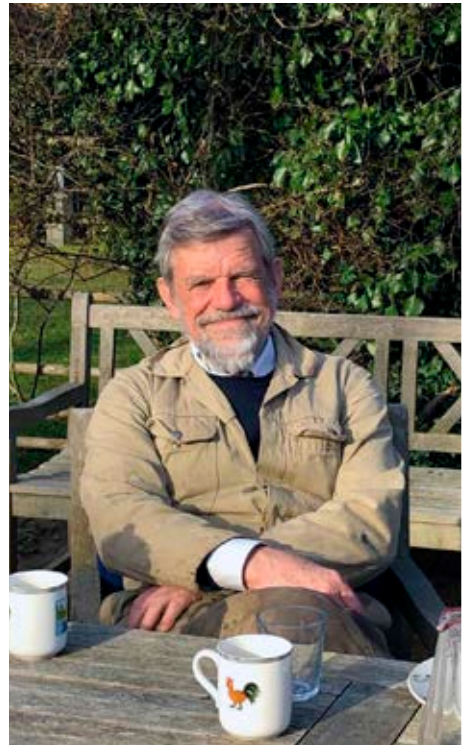
Peter er nok den biskop, der har fået flest tilnavne. Dem har Peter modtaget ved på Petersk vis at slå ud med armene, og sætte i et grin og så i øvrigt holde fast i det, han troede på, samtidig med, at han ihærdigt arbejdede på at få sin modpart til at forstå det, han troede på.

Og troen er og var altid i centrum, når Peter kæmpede for noget.

Jeg har kendt ham helt fra hans studietid, hvor jeg underviste ham på Pastorseminariet, men også været ansat i Præsteforeningen, mens han sad i bestyrelsen. Jeg har haft ham som modpart, da han rykkede over på arbejdsgiversiden, samarbejdet med ham som kontorchef i et andet stift – og har til sidst fået det privilegium at tjene ham som hans kontorchef. Altid har Peter glødende kæmpet for sine synspunkter.

Jeg har fået lov til at smugkigge i artiklerne – og gensynets glæde lyser ud af hele magasinet.

Jeg ønsker jer god fornøjelse med læsningen.

Forord	3
“Guds rige er der, hvor vi hele tiden bygger broer”	6
Vejen til bispeembedet	10
Hilsen fra Kirkeministeren: Den grønneste blandt ligemænd	12
Grønne hilsner	15
Borgmesteren i Roskilde: Alle tiders fællesskab	16
Biskoppen kom forbi...	17
Hilsen fra stiftamtmanden: Kære Peter...	20
Rektor på FUV: Biskoppens engagement er legendarisk	21
En af de første ordinander	22
En af de sidste ordinander	23
Præster om biskoppen	24
Om at holde styr på en biskop – og hans kalender	26
I Stiftsrådet: Nærvær, engagement og tindrende øjne	28
Lægfolk om biskoppen	30
Fornemmelse for Præsteforeningen	32
Hilsen fra Danmission: Da biskoppen fik et plastikkors	34
Biskoppen med vidt udsyn for andre trossamfund	36
Hilsner fra andre trossamfund	37
Evangeliet lever ved at blive delt	38
Biskoppen, der ikke aflagde sig kjole og krave	39
Et enormt engagement i Danske Kirkers Råd	40
Himmelske Dage 2022	41
Peter Fischer-Møller – en grundtvigsk biskop?	44
High-fives og nærvær	46
Hilsen fra provstekollegiet	48
Når hele stiftet mødes	49
Sagt om og af Peter Fischer-Møller	52
Hilsen fra bispekollegiet	54
Thomas Kluges portræt af biskoppen	55

Særnummer af Stiftsbladet
Peter Fischer-Møller
Biskop over Roskilde Stift
2008 – 2022

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde.
tlf. 4638 1920

www.roskildestift.dk

Redaktør:
Sidsel Drengsgaard
tlf. 3033 9941
smad@km.dk

Redaktion:
Otto Lundgaard
nol@km.dk

Forsidefoto: Rune Hansen

Korrektur: Lisbeth Grønberg

Layout: Sara Itkin | itkin.dk

Tryk: StiboComplete ApS

Papir:
MultiDesign Original white 200 g
MultiArt Silk 130 g

Oplag: 2.700

“Guds rige er der, hvor vi hele tiden bygger broer”

Peter Fischer-Møller takker med taknemlighed af efter 14 år som biskop – og opfordrer til at bygge broer fremfor at trække streger og sætte skel

Tekst: Sidsel Drengsgaard

Foto: Rune Hansen

Peter Fischer-Møller stiller velvilligt op til fotografering. Han er altid god for at lægge armen om et medmenneske og bevillige et af sine brede, varme smil, når en fotograf står parat. Han stiller også op til fotosession på taget af Danske Bank, når hans kommunikationsmedarbejder mener, at der kan vi tage alletiders billeder.

Han sætter også beredvilligt tid af i kalenderen til afskedsinterviews. Ikke bare dette, du læser nu, men også i en række andre medier.

Men egentlig, betror han mig, over en kop kaffe ved det ovale bord på bispekontoret i Det Gule Palæ, så forstår han ikke helt, hvad alle disse billeder og spørgsmål om, hvad han er mest stolt af, skal gøre godt for.

”Det er ikke fordi, man ikke må være stolt. Men jeg tror, det falder mig mere naturligt at tale om de ting, jeg er taknemlig over,” siger han.

Helt grundlæggende er han taknemlig for alt det, han er blevet givet og betroet her i livet.

”Jeg har fået lov til at leve en enormt privilegeret tilværelse. Jeg har aldrig været i tvivl om mine forældres kærlighed, jeg har haft en god skolegang, fået en god uddannelse, og livet har skænket mig mange overraskende og uventede muligheder,” siger han.

Med udsyn til verden

En af de muligheder – og opgaver – han er blevet skænket, er selvsagt det bispeembede, som han har bestridt de sidste 14 år, og som han med udgangen af august forlader.

Et embede, der ifølge ham selv, fra dag ét føltes som en naturlig forlængelse af hans virke som først sognepræst i Terslev og Ørslev og siden også som provst for Ringsted-Sorø Provsti. Siden 1984 har han gjort tjeneste i Roskilde Stift.

Men selvom han har arbejdet inden for den samme stiftsgrænse og i den samme folkekirke gennem hele sit arbejdsliv, har det ikke forhindret ham i at gøre det med et udsyn til verden.

I 2002 rejste han til Mexico under en studieorlov for at studere den lokale maya-indianske befolknings måde at fortælle om og udtrykke deres kristentro på. Et projekt, der udsprang af hans interesse for Grundtvigs tænkning om vekselvirkningen mellem det folkelige og det kristelige.

En uafsluttet opdagelsesrejse

Han skrev i 1983 et teologisk speciale om Grundtvig med titlen ”Individ og fællesskab”, og i denne proces blev han udfordret af Grundtvigs tænkning om kristendommen som en fortsat udviklingshistorie, en endnu uafsluttet opdagelsesrejse i betydningen af dette, at Gud blev menneske i Jesus fra Nazareth.

”Vi er altså ikke færdige med at forstå, hvad kristendom er. Og i samtalen med dem, der tænker anderledes end os selv, bliver vi klogere,” siger Peter Fischer-Møller.

Det har han for alvor oplevet på egen krop, da han tilbage i 2010 takkede ja til en uventet forespørgsel.

”Jeg blev ringet op af Danmission og spurgt, om jeg ville være formand for

bestyrelsen. Det havde jeg slet ikke set komme, men jeg takkede alligevel ja,” siger han og citerer det ottende vers fra Johannesevangeliets tredje kapitel:

”Vinden blæser, hvorhen den vil, og du hører den suse, men du ved ikke, hvor den kommer fra, og hvor den farer hen. Sådan er det med enhver, som er født af Ånden.”

Kristendom og kultur

Han griner et af sine velkendte, hjertelige grin og tilføjer:

”Netop Grundtvigs tanker om vekselvirkningen mellem kristendom og kultur fik mig til at takke ja. Når jeg tøvede, hang det nok sammen med tidligere tiders kristne mission og dens sammenhæng med kolonialismen. Men mission må aldrig

være den ene kulturs belæring af den anden, det bør handle om at udveksle perspektiver og på den måde lære nyt om sig selv og den anden.”

Og de møder og oplevelser som tiden i Danmission skænkede ham, ser han tilbage på som en uventet og stor gave.

”Mødet med andre kulturer og mødet med verdenskirken har udvidet mit perspektiv,” lyder det.

Det samme gør sig gældende for hans engagement i Danske Kirkers Råd og senest i religionsdialog-projektet RESAM.

Spandervis af dialogkaffe

På mange måder har dialog været det vigtigste redskab i Peter Fischer-Møllers værktøjskasse.

Også på de hjemlige breddegrader, hvor hans kalender er et vidnesbyrd om, at han altid tager sig tid til at tale med mennesker, der har noget på hjerte. At han tager sig tid til at være en del af det lokalsamfund, han er en del af. At han tager sig tid til at mødes med mennesker, som er meget uenige med ham. Han har drukket spandervis af dialogkaffe, endnu inden Özlem Cekic opfandt begrebet.

Spørger man ham, hvordan denne tilgang har påvirket hans daglige gøremål, lyder refleksionen:

”Eksempelvis når jeg tager ud til menighedsråd, der skal have ny præst, så forsøger jeg altid at komme uden en færdig holdning til, hvem, de skal vælge. Vi skal finde frem til det i dialog med hinanden. Det bedste resultat opnår vi, når der også er andre perspektiver end mit eget i spil.”

Netop mødet og samarbejdet med menighedsråd rundt i stiftet er endnu en af de glæder, som biskoppen tæller.

”Det er opmuntrende og glædeligt, at møde mennesker, der frivilligt løser en stor opgave, som de tager meget alvorligt,” siger han.

Dialog har ligeledes været et kodeord i arbejdet med arbejdsmiljø i folkekirken, som han også i årene før han blev biskop, har beskæftiget sig med som medlem af hovedbestyrelsen i Præsteforeningen.

Vi skal tale om det, der ikke fungerer

I sin tid som biskop har han iværksat et årligt arbejdsmiljødøgn med deltagelse af biskop, stiftsjurist, provster og arbejdsmiljørepræsentanter. På nationalt plan har han været biskoppernes repræsentant i Folkekirkens Arbejdsmiljøråd og i den kirkeministerielle arbejdsgruppe for præsters psykiske arbejdsmiljø. Dertil har han siddet i styregruppen for et større projekt, som skal forbedre folkekirkens indsats i forhold til præsters psykiske arbejdsmiljø (Paraplyprojektet).

”Det er et vigtigt arbejde, der fortsat skal være i fokus. Det er vi særligt blevet gjort opmærksomme på den seneste tid. Og hvor er det godt, at der bliver talt om det, der ikke fungerer, så der kan blive handlet på det,” siger han.

I denne sammenhæng har provsterne også en nøglerolle – og Peter Fischer-Møller har ofte sagt, at en biskop ikke kan bedrive meget uden sine provster.

”Samarbejdet med provstekollegiet har jeg glædet mig meget over, og jeg har arbejdet for at udvikle dette samarbejde. Det viste blandt andet sin styrke i corona-tiden, hvor vi holdt mange, mange online møder.”

Der er lidt Pippi over ham

Og den måde Peter Fischer-Møller hurtigt tog online-mødeformen til sig under corona-nedlukningen siger måske også noget om ham. Der er lidt Pippi over ham:

”Det har jeg ikke prøvet før, så det kan jeg sikkert godt finde ud af.”

Han kaster sig selvfølgelig ud i nye projekter og samarbejder. I påsken 2020, hvor kirkerne var lukkede, drog

han afsted på ”påske-tur” og prædikede under stor mediebevågenhed syv forskellige steder i det store stift. Og i forbindelse med stiftets 1000-års jubilæum sprang han ud som både tegneseriefigur og tv-vært.

Og når nu vi har trukket Pippi-kortet, så synes det også, at han tilstræber at efterleve dette bonmot:

”Når man er ekstra stærk, har man en særlig forpligtelse til at være sød ved andre”.

Det hele begynder med glæden

Sådan siger han ikke selv direkte, men i den klimakamp han utrætteligt har kæmpet, siden han tiltrådte, slår det stærkt igennem. Han mener, at vi i det rige, globale nord, har en særlig forpligtelse i forhold til de klimaforandringer, vi har været med til at skabe, men som rammer de fattigste lande hårdest. På samme måde skal hans generation tage ansvar for

de kommende generationer i dette spørgsmål. Og han skal som biskop bruge den indflydelse, han er blevet givet.

”Et bispeembede kan være med til at give et arbejde legitimitet,” siger han.

Men også når det gælder den grønne dagsorden, spiller dialogen en afgørende rolle; den teologiske samtale om, hvorfor vi skal påtage os dette ansvar – også i folkekirken – er ifølge biskoppen væsentlig.

”Det hele begynder med glæden. Glæden over naturen som Guds skaberværk og gave til os. Det er kirkens helt særlige bidrag til klimakampen, der kan skabe motivation til handling.”

Og, Peter Fischer-Møller ville sikkert pege på, at Pippi ligner Jesus i hendes storsind, gavmildhed og omsorg for den svage part.

“

*Han har drukket spandevīs af dialogkaffe,
endnu inden Özlem Cekic opfandt begrebet.*

Jesus gik konsekvent på tværs

Han fremhæver også den fransk-amerikanske litteraturforsker og kulturteoretiker René Girard som en stor inspiration for ham. Girards teori om ’mimetisk begær’ lyder, at menneskers begær er styret af efterligning. Det betyder, at vi mennesker begærer det, som de andre begærer, hvilket i sidste ende skaber rivalisering og konflikt. Heraf udspringer Girards teori om, at der i alle fællesskaber og samfund skabes syndebugke, for at vold og kaos kan isoleres, og samfundets orden genoprettes.

Og lige præcis den tankegang, påpegede Girard, gjorde Jesus op med. Han var et uskyldigt offer, der blev dømt uden berettigelse, og dermed klargjorde han, at det er mennesket, og ikke Gud, der har behov for ofre, fordi det har konstrueret sit sociale fællesskab med udgangspunkt i imitativt begær – og dermed behovet for en syndebug.

Jesus viser, påpeger Peter Fischer-Møller, en anden vej.

“Jesus gik konsekvent på tværs af alle de grænser, man var vant til at trække i samfundet mellem rene og urene, raske og syge, retfærdige og syndere.

For ham var der kun én ting, der talte, og det var det menneske, han stod overfor, det menneske, han viste sin opmærksomhed og agtelse, det menneske, han ville have til at fatte det enkle og fuldstændig revolutionært omvæltende: Du er et Guds menneske, kendt og elsket som du er.”

Lad os bygge en bro

Men, påpeger han, det ligger dybt i os mennesker at trække streger. Han

kommer i tanke om Møllehaves tekst ’Vi trækker streger og sætter skel’, hvor det i andet vers lyder:

*“Han fjerned grænser og sletted skel
og derfor slog de manden ihjel.
I evangeliet får vi at vide,
han stilled sig på de uægtes side.”*

Og salmen afrundes således:

*“Og alle de der faldt uden for stregen
dem slog han følge med på hele
vejen.”*

“Når vi gør nogen til syndebugke, når vi skiller nogen ud som urene, syge, syndere, uværdige, så er det altså helt på egen regning og risiko. Gud har det ikke noget med at gøre, tværtimod er Gud altid på offerets side,” samler han op.

Og denne tænkning, lyder det fra biskoppen, har været katalysator i hans virke.

”Jeg mener, at Guds rige er der, hvor vi hele tiden bygger broer. Og det har jeg forsøgt at gøre, når jeg har engageret mig i dialogen med mennesker, der tror og mener noget andet, end det jeg selv gør.”

VEJEN TIL BISPE EMBEDET

Sognepræst i Københavns Stift, Helle Bundgaard Poulsen, har kendt Peter Fischer-Møller siden studietiden og sad i hans kampagnegruppe, dengang han blev valgt. Her fortæller hun om deres venskab – og Peter Fischer-Møllers vej til bispeembedet

Tekst: Helle Bundgaard Poulsen, sognepræst i Skt. Thomas og Skt. Lukas Kirke på Frederiksberg

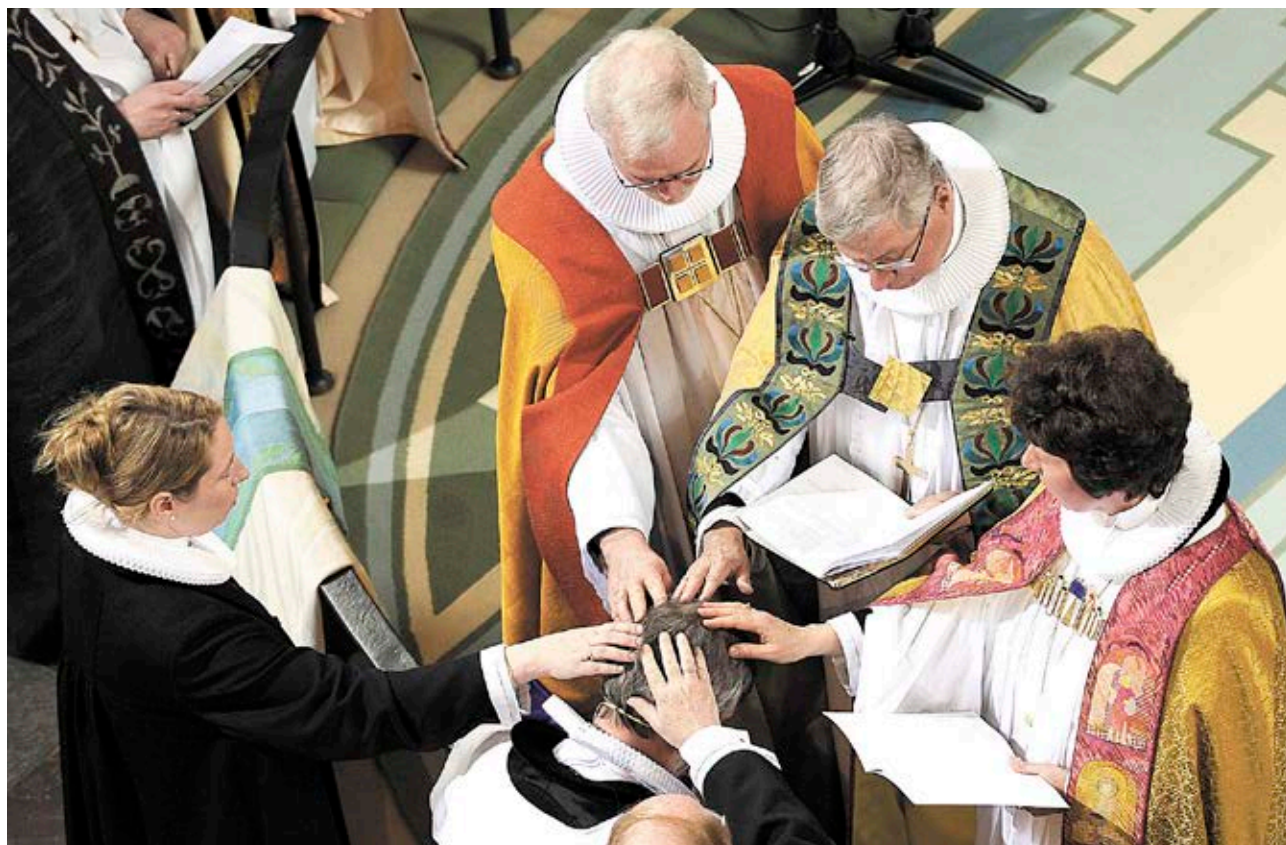

Foto: Leif Thuren

Peter Fischer-Møller bispevies i Roskilde Domkirke 27. april 2008 af daværende biskop over Københavns Stift Erik Norman Svendsen.

Jeg spottede ham i september 1974. Vi gik på samme græskhold på Frue Plads i København. Peter, Ejgil, Lars, Arendse og jeg. Vi fem og Marianne blev venner på teologi, vi blev kaldt englekoret efter Lars' lange, lyse hår. Peter kom cyklende fra Charlottenlund. Siden blev han vicevært i Hellerup, han engagerede sig i fagpolitik og blev studievejleder. Vi blev færdige samme dag. Peter fik 13, og jeg fik 11. Han blev præst i Terslev-Ørslev, jeg fik endnu et barn og kom til Kastrup ved Vordingborg. Ved min ordination i Roskilde Domkirke den 1. maj 1985 svingede Peter de røde faner i Fælledparken.

Som præster i samme stift fik vi umådelig glæde af hinanden. Vi fandt et fortroligt rum, hvor vi kunne tale om det, der var svært. Vi skrev prædikener sammen og prøvede idéer af på den anden. Da jeg blev præst i Luxembourg i 1990'erne, fik vi begge en fax. Det var dyrt at ringe. Peter opfandt et ord for os – vi var sjælevenner. Som timelærer på Pastoralseminariet har jeg prøvet at sælge idéen. Med en sjæleven bliver man mindre ensom i sit embede.

Jeg har set Peter vokse og udfolde sig som præst på Midtsjælland. Han brændte for sine to sogne, samlede de gamle i sine stuer, gik på jagt med sognets mænd, lagde kærlighed og kræfter i menigheden og i bylauget. Han og hans hustru Bente brugte oceaner af fritid i den store præstegårdshave.

Jeg kan fortælle om Peters hjertelighed og lyse hoved, jeg beundrer hans arbejdskapacitet, engagement og ordentlighed, jeg kender hans usikkerhed og hans drøm om, at alle skal være glade og ingen kede af det. Selvfølgelig skulle Peter være provst. Det har altid ligget i kortene. Der går en lige linje fra den unge fagpolitiker over Præsteforeningens hovedbestyrelse til årene som provst i Ringsted-Sorø Provsti.

Peter Fischer-Møller, Helle Bundgaard Poulsen og deres studiekammerater på studietur i Rom i 1978.

Foto: Privat

Studiekammeraterne på vej i sommerhus i Øster Hurup i vinteren 1978, hvor de skulle lystlæse Ny Testamente på græsk

“

Hjemme hos os har Peter altid skullet være biskop. Ikke fordi han selv sagde det, men fordi vi andre så en biskop i ham.

Hjemme hos os har Peter altid skullet være biskop. Ikke fordi han selv sagde det, men fordi vi andre så en biskop i ham.

Da bispevalget blev udskrevet i 2007, var vi en flok lægfolk og præster, der pegede på ham. Min bror, der er grafiker, og som har lavet reklamer for Carlsberg, DSB og Zoologisk Have, lavede kampagnefolderen. På forsiden er Peter fotograferet under

den store valnød på gårdspladsen i Terslev. Efter ti spændende år med Jan Lindhardt som udenrigsminister var tiden inde til en kyndig og inspirerende indenrigsminister. Jan Lindhardt var ekstraordinær, han var hele Danmarks biskop. Men der var ikke altid tid nok til de indre linjer. Med Peter fik Roskilde Stift en grøn biskop. Det har der været grinet af, men det er der ikke så mange, der gør længere. For tiden er med ham. Den grønne kirke bunder i hans liv med hustruen Bente, der som biolog har arbejdet med affaldssortering og lossepladser, og så i hans teologi. Vi skal passe på den verden, vi er blevet betroet.

Vi var seks teologistuderende, der blev venner i 1974. Tre har vi begravet. Arendse, der blev præst nord for Ribe, Lars, der måske var den mest begavede af os, og som aldrig fik færdiggjort sit studium, og Marianne, der blev præstekone og teolog i moden alder. Ejgil, Peter og jeg er her endnu. Nu skal Peter på pension, male akvareller og opdage verden på ny.

Hilsen fra kirkeministeren:

PETER
FISCHER-MØLLER
– DEN
GRØNNESTE
BLANDT
LIGEMÆND

Den grønne dagsordensætter fra Roskilde har været en af folkekirkens tydeligste stemmer, når det handler om at fastslå, at en nutidig kirke er en klima- og miljøbevidst kirke, skriver kirkeminister Ane Halsboe-Jørgensen om biskoppens indsats for den grønne omstilling i folkekirken

Tekst: Ane Halsboe-Jørgensen (S), kirkeminister

Foto: Henrik Helms

I dag er det tydeligt for enhver: At komme væk fra afhængighed af sort gas (især Putins) og få sat skub i udbygningen af grøn energi er ikke bare sund fornuft. Det er klog sikkerhedspolitik, godt for økonomien og naturligvis en påtrængende imødekommelse af kravet om, at hele samfundet skal omstilles til en grønnere fremtid.

Det tankevækkende er, at de aktuelle erkendelser har rumsteret i mildest talt lang tid: Det er 50 år siden, forskere og fremtrædende erhvervsfolk i tænketanken Romklubben udsendte den skelsættende rapport "Grænser for vækst" om menneskets rovdrift på Jordens ressourcer. Det er 34 år siden, FNs klimapanel blev skabt for bedst muligt at kunne vurdere og imødegå omfanget af fremtidens klimændringer. Siden er advarslerne kun taget til i styrke og vedholdenhed:

Vi bevæger os i en miljø- og klimamæssigt helt forkert og rent ud sagt katastrofal retning, og alle kommer til at bidrage til den grønne omstilling.

Det gælder naturligvis også folkekirken. Men det gælder samtidig, at i en lokalt forankret folkekirke hverken kan eller skal omstillingen dikteres udefra. Den har derimod brug for fortalere, som påtager sig opgaven med at sætte grøn omstilling højt på dagsordenen. Den opgave kan man roligt sige, at Peter Fischer-Møller i mange år har taget på sig.

Hans personlige liv og levned vidner om, at omsorg for og optagethed af naturen ikke er et flygtigt modelune. Han fik sin første COWA-fuglekikkert, da han var 13, og han blev gift med Bente Munk, som han mødte i gymnasiet, og som siden blev biolog. Mon ikke der er blevet talt en del om menneskets forhold til miljø,

ressourcer og natur hjemme over det spisebord? Kort efter han blev biskop i 2008, var Peter Fischer-Møller med ved dannelsen af arbejdsgruppen Grøn Kirke. Og senest har han engageret sig som formand for styregruppen for Folkekirkens Grønne Omstilling.

Den type frontløbere er der brug for i enhver situation, hvor det drejer sig om at inspirere, påvirke og flytte en debat. Jeg kan selv efter kun et år som kirkeminister skrive under på, at den grønne dagsordensætter fra Roskilde har været en af folkekirkens tydeligste stemmer, når det handler om at fastslå, at en nutidig kirke er en klima- og miljøbevidst kirke.

Tak til Peter Fischer-Møller for hans store indsats gennem et langt arbejdsliv – for folkekirken og for den grønne omstilling.

Grønne hilsner

Grøn Kirke Arbejdsgruppen har siden Grøn Kirkes spæde start i 2009 nydt godt af Peter Fischer-Møllers store grønne engagement. Vi har set, at glæden ved det skabte er afgørende for ham, og vi har altid kunnet mærke, at for ham hænger teologien og kirken og agtelsen for det vidunderlige skaberværk nøje sammen.

Han har i vores og i mange andre sammenhænge været til stor inspiration, og han har vist os, at kirken ikke skal lukke sig om sig selv, men tænke ud af siloen, så den finder sammen med alle gode kræfter, der ønsker at tage vare på det skabte.

Vi skylder ham en meget stor tak for hans indsats, og forhåbentlig fortsætter vores kreative samarbejde også efter, at han har rejst sig fra bispestolen.

*Keld Balmer Hansen, formand for
Grøn Kirke, Danske Kirkers
Råd*

Peter Fischer-Møller er som biskop gået i brechen for, at kirken skal være en aktiv medspiller i spørgsmålet om klima og miljø gennem Grøn Kirke og ved oprettelsen af det grønne stiftsudvalg. Gennem disse netværk har han bidraget til i ord og handling at bringe kirken med ind i denne vigtige, fælles menneskelige og samfundsmæssige dagsorden med afsæt i Bibelens budskab om ansvar, retfærdighed og næstekærlighed.

*Helene Rasmussen, sognepræst
i Sæby og Gershøj kirker
og medlem af Grønt
Stiftsudvalg*

Stor tak til Peter Fischer-Møller for hans indsats som biskop. Med sin entusiasme og beslutsomhed har han været et lokomotiv for kirkernes grønne omstilling, i hvert fald fra 2009, hvor han gik med i arbejdsgruppen bag Grøn Kirke. Både med sin folkelige indstilling og sin ud-af-siloen-tænkning har han haft en stærk sans for at holde sagen fri for både skåltaler og fanatisme. Han har vovet at fremholde teologien bag kirkens grønning, og mig har han lært at sige pyt. Det har der ofte været brug for i arbejdet for Grøn Kirke.

*Martin Ishøj, sognepræst i Sankt
Jørgensbjerg Kirke, medinitiativtager
til Grøn Kirke og ph.d. i miljøetik*

Stor tak til Peter Fischer-Møller for hans store, grønne, bankende hjerte og hans uudtømmelige engagement for en grøn dagsorden i folkekirken. Det har været en meget stor fornøjelse at arbejde sammen med ham i opstarten af Folkekirkens Grønne Omstilling. Han har om nogen været med til at give grøn omstilling både liv og sjæl. Stort tillykke til ham med hans grønne fodaftryk.

Jeg ønsker ham alt det bedste og god og bæredygtig vind fremover!

*Jesper Rønn Kristiansen,
projektleder i Folkekirkens
Grønne Omstilling*

Borgmesteren i Roskilde:

Alle tiders fællesskab

Vi har været ualmindeligt tilsmilede af lykken ved, at Peter Fischer-Møller har bedrevet sin gerning netop i Roskilde, skriver borgmester i Roskilde, Tomas Breddam, i denne afskedshilsen til biskoppen

Tekst: Tomas Breddam, borgmester i Roskilde (S)

Foto: Rune Hansen

Nogle mennesker har en særlig evne: Man føler sig set i deres nærvær. Som et særligt menneske – ikke en funktion eller en blandt mange – men som et unikt menneske. Helt i tråd med Grundtvigs tanke om, at hvert menneske er et under.

Jeg har haft den store glæde at blive set af Peter Fischer-Møller. Og jeg er helt sikker på, at jeg deler den glæde med mange andre i Roskilde. Vi har været ualmindeligt tilsmilede af lykken ved, at Peter har bedrevet sin gerning netop i Roskilde, hvor han med fantasi og følelse og forstand har sat sig i andre menneskers sted.

Hvad der er endnu vigtigere, så tror Peter fuldt og fast på, at dannelse og vækst sker gennem fællesskabet. Der er dét fællesskab, som bliver tegnet af vores fælles historie, fælles værdier og drømme og fælles sprog. Her spiller domkirken naturligt en rolle i Roskilde, og det må forventes, at biskoppen er bærer af det fællesskab.

Men Peter vil og gør mere. Som en af sine sidste gerninger som biskop, var Peter vært for Himmelske Dage i Roskilde, og samlede alle kristne trosretninger om fremtiden. Han insisterer nemlig på at holde kirken relevant. Når forandringens vinde blæser, kan

man vælge at bygge læhegn – men man kan jo også opføre vindmøller. Peter hører klart til møllebyggerne. Og Peters mølle er dialog og fælles vision.

I Roskilde har vi glæde af Peters møllebyggeri, fordi den kristne debat om fremtiden og en festival baseret på tro, giver os store oplevelser. Vi skal turde at blive klogere på hinanden. Derfor deltog Peter også i åbningen af vores moské for nogle år siden. Det var bestemt ikke selvfølgeligt, fordi imamen i moskéen er finansieret af den tyrkiske stat – noget som vakte

en del debat. Men Peter tror mere på at tage dialogen og vise respekt, også for dem som ikke tænker som han, fremfor at fordømme andre.

Samtalen må ikke stoppe, bare fordi vi er uenige. Det er vigtigt for demokrati og for fremdrift. Og set fra rådhuset er det en stor gave, når kirken med biskoppen i spidsen er en medspiller i udviklingen af vores samfund.

Tak for møllerne, Peter.

BISKOPPEN KOM FORBI...

Kirkeindvielser, visitatser, provstigudstjenester, foredrag, indvielser af kirkelige bygninger, sognemøder. Ingen begivenhed i stiftets 312 sogne har været for lille – eller for stor – til at Peter Fischer-Møller har meldt sin ankomst eller dukket op uanmeldt, men velkommen. Vi har bladret i scrapbøgerne...

I påsken 2020 var kirkerne corona-lukkede. Derfor tog biskoppen på "påske-tur" rundt i stiftet og prædikede syv forskellige steder under stor mediebevågenhed. Her ved Højerup Kirke på Stevn's Klint.

Peter skærer for til folkemødet på Bornholm i 2016.
Foto Sille Arendt

Biskoppen holder klima-tale foran Christiansborg i 2019.

Museumsdirektør Morten Thomsen Højsgaard viser biskoppen og Roskildes borgmester, Tomas Breddam, Ely-håndskriftet i maj 2022. Foto: Rune Hansen

Indvielse af Stenlille Sognegård

Menighedsrådsformand Egon Andreassen fortæller til Otto Lundgaard:

Lørdag den 25. juni 2011 blev Stenlille Sognegård officielt indviet – og biskop Peter Fischer-Møller klippede snoren over som tegn på, at sognegården nu var indviet og klar til at blive taget i brug.

”Det er en bygning, der passer godt ind i bybilledet. Den signalerer, at den hører kirken til, men den efterligner ikke kirken,” sagde biskoppen, som i sin tale også roste, at man i Stenlille og Stenmagle Sogne har tænkt på, hvordan man kunne arbejde sammen om noget, der er til fælles bedste.

”Peter Fischer-Møller vidste godt, at vi var i gang, og han sagde selvfølgelig ja til invitationen med det samme,” fortæller menighedsrådsformand Egon Andreassen og tilføjer:

”Derudover har biskoppen også været forbi siden, en søndag i kirken til gudstjeneste. Han er selskabelig og kan tale med mange. Man skal ikke være nervøs for at tale med ham, for han er jovial og ligefrem.”

Provstigudstjeneste i Ringsted

Sognepræst Otto Lundgaard fortæller:

Mandag den 20. maj 2013 blev der i Roskilde Stift holdt mange, store pinsegudstjenester i det fri. I samtlige 12 provstier havde menighedsråd og præster, ansatte og frivillige krydset sognegrænser, forenet ressourcer og samlet kirkegængere til festlige gudstjenester på en anden pinsedag med godt vejr.

I Ringsted-Sorø Provsti blev gudstjenesten denne pinse afholdt foran Sct. Bendts Kirke i bymidten. Mads Granums jazzkvartet leverede musikken, provstens hustru, Annie Bech Poulsen, havde skabt de keramiske alterkalke, fra kirkens tårn væltede 200 kulørte balloner op i det blå – og blandt de godt 300 kirkegængere, der havde taget plads i græsset foran kirken, sås og hørtes en biskop og hans hustru.

Biskoppens sekretær Jette Hansen fortæller, at biskop Peter Fischer-Møller gennem årene har taget rundt og deltaget i gudstjenester i stiftets mange kirker. ”Nogle gange har han nået hele to tjenester på samme dag,” fortæller hun.

Denne anden pinsedag blev det formentlig ”kun” til én.

Og det skal være ganske vist, at biskoppen først blev opdaget blandt deltagerne, da præsterne under gudstjenesten gik rundt og samlede ind til provstiets ydre missions-projekt i Tanzania.

Visitats i Odsherred Provsti

Provst Karin Bundgaard Nielsen fortæller til Otto Lundgaard:

Den 10. november 2019 var vi så heldige at få besøg af Peter Fischer-Møller ved bispevisitats i Odsherred Provsti. Og det gik bestemt ikke stille for sig. Måske var det helt profetisk at lægge visitatsen på mortens aften, hvor sagnets gæs afslørede den gode Martin af Tours, så han i stedet for at gemme sig i gåsestien kunne indsættes i bispeembedet.

Om vi den dag skræppede op som gæs for at få Peter Fischer-Møller til at vise sig i Grevinge Kirke i fuldt ornat og bispekåbe, skal jeg ikke kunne sige; men hans tilstedeværelse både i kirken og efterfølgende i sognets kirke- og kulturlade var bestemt en biskop værdig.

Byråd, skoler, foreninger og kulturinstitutioner deltog i visitatsen sammen med præster og menighedsråd fra provstiet. Samtaler på kryds og tværs løftede sig og har siden været båret på (gåse)vinger rundt i provstiet og gode idéer for samvirket mellem folk og kirke afsløres stadig som genlyd fra visitatsen.

Indvielse af Trekroner Kirke

Sognepræst Jarl Ørskov Christensen fortæller til Otto Lundgaard:

Pinsedag 2019 blev en propfuld Trekroner Kirke indviet efter mere end 10 års intenst arbejde. Menighedsråd og biskop havde sammen skullet finde takten i både medgang og modgang, og denne dag gik dansen op i en højere enhed. Glæden var stor, og mange af os drog et lettelsens suk!

Peter Fischer-Møller mødte op i fuldt ornat og ledte ritualet, hvor alterlys, bibel, dåbsfad, kalk og disk blev båret på plads, og hvor prædikestol og orgel blev taget i brug for første gang. Jeg husker, hvordan Helligånden havde byttet rundt på siderne i biskoppens indvielsestale, hvilket fik smilene frem og skuldrene ned. Det havde vi alle brug for. Kirken er bygget af levende stene.

Hilsen fra stiftamtmanden, ankechef Henrik Horster:

Kære Peter

Lørdag den 30. marts 2019 begav jeg mig, som nyudnævnt stiftamtmand for Roskilde Stift, for første gang mod Roskilde. Anledningen var, at du havde inviteret mig til Stiftsdag i Roskilde Stift. En Stiftsdag, der bød på et spændende program fyldt med interessante, dygtige og dedikerede oplægsholdere. Men det var ikke den forestående Stiftsdag og programmet for dagen, der fyldte mine tanker, da jeg kørte mod Roskilde.

Det der fyldte mine tanker var, at jeg om lidt skulle mødes med dig for første gang – Peter Fischer-Møller, biskoppen over Roskilde Stift. Ja, tanker var mange. Ikke mindst tænkte jeg, at sådan en biskop nok var rigtig svær at tale med.

Alle mine små og store bekymringer på køreturen mod Roskilde blev allerede ved vores første håndtryk gjort til skamme. Jeg blev modtaget af dig, og budt velkommen til Roskilde Stift på en måde, der gjorde, at jeg fra første minut har følt mig velkommen og inkluderet i Stiftet. Tusind tak for dig, og for det.

Vi har gennem de sidste tre år haft små og store sager sammen, og jeg har desuden sammen med min ægtefælle Charlotte deltaget i landemodegudstjenester og efterfølgende møder og middage i Roskilde Stift. Jeg har ved hvert eneste møde med dig nydt dit selskab. Ikke mindst har jeg beundret din evne til altid at være inkluderende og anerkendende i forhold til andre mennesker og ikke mindst din evne til, altid at give dig tid til at være nysgerrig på andres perspektiver og idéer. Det samarbejde, vi har haft, har i høj grad beriget mig som menneske og som leder – også tusind tak for det.

Kære Peter, jeg ønsker dig og dine alt godt fremover og håber på, at du vil nyde dit helt sikkert travle otium.

Mange hilsner

Henrik

Foto: Rune Hansen

Stiftamtmand Henrik Horster og biskoppen på vej ud af domkirken efter landemodegudstjeneste i juni 2021.

Rektor på FUV:

Biskoppens engagement er legendarisk

Rektor for FUV – Folkekirkeens Uddannelses- og Videnscenter, Hans Vium Mikkelsen, fortæller her om Peter Fischer-Møllers mangeårige virke i bestyrelsen for centret

Tekst: Hans Vium Mikkelsen, rektor for FUV

Dette er ikke en nekrolog, hvor alle hans meritter skal oplistes for eftertiden. For der er stadig masser af liv i biskop Peter Fischer Møller, som nu snart får en længere titel: *Biskop emeritus*. Det er i stedet en både varm og stor TAK for den indsats og det bidrag, som han har ydet gennem sit mangeårige engagement i Folkekirkeens Uddannelses- og Videncenters (FUV) bestyrelse.

Han har været med helt fra starten, ikke blot ved fødslen, men også ved selve undfangelsen af FUV, da han også sad med i bestyrelsen for de folkekirkelige efteruddannelser, inden FUV blev dannet. Peter Fischer-Møller og den øvrige bestyrelse havde en vision om at skabe et sammenhængende center, der både skulle varetage uddannelses-, videns- og udviklingsopgaver på tværs af landet og indgå i et samarbejde med såvel universiteterne som folkekirken. Opgøret imod silo-tænkning har været en grundsten i hans tilgang til folkekirken anskuet både som institution og organisation.

Hans engagement er legendarisk, ikke kun i FUV, men i alle de organisationer og bestyrelser, som Peter har deltaget i. Han kom altid både velforberedt og fuld af idéer til bestyrelsesmøderne. Nogle gange med virkelig mange idéer og ditto ord ... Og særligt i starten, inden møderne fandt sin form, kunne det ske, at han fik udvidet dagsordenspunkterne ganske betydeligt – skulle vi for eksempel ikke indgå et partnerskab om efteruddannelse med den indiske kirke? Et spørgsmål, som var afledt af, at han lige have været på besøg i Indien med Danmission. Og det er da også hændt, at han efter et møde er kommet hen og har undskyldt for, hvis han har været irriterende eller stædig i sin kamp for en sag eller et område, men det er jo bare så vigtigt, at ...

Peter Fischer-Møllers idérigdom har fungeret som en vigtig inspirationskraft, der med sin kombination af energi, teologisk tyngde og bredde, samt åbne samfundsinteresse, har været en vigtig stemme, ikke blot i FUV, men i folkekirken som sådan. Hans spørgsmål og idéer har været med til at holde stierne åbne, så de ikke for hurtigt gror til.

Til det at sidde i en bestyrelse hører også en del "rugbrødsarbejde". Der skal være overblik over de økonomiske rammer, der skal aflægges løbende budgetopfølgning og regnskab, der skal udarbejdes projektansøgninger med mere. Og her har Peter Fischer-Møller vist en særlig evne til lynhurtigt at kunne overskue et regnskab og en projektansøgning og derfor også at kunne stille de rette opklarende spørgsmål.

Men én ting er at forstå regnskabet, en anden ting er at acceptere de økonomiske rammer herfor. Peter har igennem hele sin embedsperiode været bannerfører for tilførsel af flere midler til forskellige landsdækkende initiativer i folkekirken. Vi har med Peters evne til både at læse et regnskab, og ønske om at "sprænge banken" fået et indblik i såvel hans pragmatiske som idealistiske side.

Tak for inspiration og engagement, nærvær og varme. Peter Fischer-Møller har også med sin måde at være på bidraget til et godt og konstruktivt samarbejde i FUVs bestyrelse.

En af de første •.....ordinander...

Den 19. maj 2008 blev Caroline Kollenberg Thisted ordineret af en nyindsat Peter Fischer-Møller. Her fortæller hun, hvilket indtryk ordinationen har sat

Tekst: Otto Lundgaard

Foto: Privat

Hvor og hvordan foregik din bispeeksamen?

Vi sad fire ordinander med biskoppen på hans kontor ved det ovale bord og havde en fin samtale. Den mindede meget lidt om de eksaminer, som ellers havde været på universitetet. Der var en let og behagelig stemning, som samtidig var seriøs i alt, hvad skete.

Hvordan havde du forberedt dig på din eksamen?

Vi var på forhånd blevet bedt om at skrive indsættelsesprædiken, lave et motiveret salmevalg og fremsende en årsplan for konfirmander. Jeg havde skrevet, hvad jeg skulle, bladret flittigt i min salmebog og lavet et, mente biskoppen, ret ensidigt salmevalg. Endelig havde jeg talt med min kommende kollega om den dér årsplan. Den havde jeg ikke gjort mig forfærdeligt mange tanker om, men både salmevalget og årsplanen har fortsat betydning for min arbejdsmåde. Bispeeksamen satte udslettelige spor.

Hvor mange var I oppe til bispeeksamen?

Vi var fire kvinder, som jeg husker det. Særligt den ene føler jeg stadig en forbundethed med, netop fordi vi blev ordineret sammen.

Fik I talt om præsteløftet, og fik du gode råd med dig?

Det gjorde vi ganske givet! Særligt bemærkede jeg, at man ikke var færdig som teolog, bare fordi kandidatgraden var i hus. Den fortsatte forpligtelse til at danne og dueliggøre mig har jeg taget med mig som nødvendigt og som noget pålagt, der primært er en gave.

Caroline Kollenberg Thisted blev ordineret til deltidsbeskæftiget, overenskomstansat sognepræst i Svogerslev Pastorat. I dag er hun sognepræst i Værløse og Hareskov Pastorat i Helsingør Stift.

Vi talte også om ordlyden i Fadervor. Om at blive eller vorde og stadig i dag er jeg bevidst om netop mit ordvalg hver evig eneste gang, jeg fremsiger og beder Fadervor.

Hvad vil du huske fra din ordination – også når der er gået 25 år?

Jeg husker, at lyset faldt så smukt ind fra vest og lyste rummet op, netop som vi blev ordineret. Jeg husker biskoppens ord om de rene poignetter – de ord har mange hørt siden. Jeg husker de mange præster, der stimlede sammen bag os fire ordinander, og som med deres deltagelse og håndspålæggelse tydeliggjorde, at ingen præst handler alene, men er kaldet og en del af noget, der langt overskrider den enkelte.

I sine 14
år som biskop
har Peter Fischer-
Møller holdt 70
ordinationsgudstjenester,
hvor han har ordineret
138 præster til
embede.

En af de *sidste* ordinander...

Den 20. september 2021 blev Louise Amalie Joensen ordineret af Peter Fischer-Møller. Her fortæller hun, hvilket indtryk ordinationen har sat

*Tekst: Otto Lundgaard
Foto: Privat*

Hvor og hvordan foregik din bispeeksamen?

Min bispeeksamen foregik på biskoppens kontor i palæet i Roskilde. Klokken 8.30 mødte jeg til morgenmad og en gennemgang af min opgavebesvarelse under en behagelig samtale. Vi afsluttede med frokost og en gennemgang af ordinationsritualet i domkirken.

Hvordan havde du forberedt dig på din eksamen?

Jeg fik omkring to uger til at besvare min opgave, der bestod af indsættelsesprædikenen, motiveret salmevalg og en redegørelse for offentlighedsteologi ud fra Luthers to-regimente-lære og Kirkeordinansen fra 1537/39. Jeg skulle give en vurdering af offentlighedsteologiens relevans for de pastorale kerneopgaver og menighedsformer, og jeg skulle ligeledes tage stilling til Grøn Kirke. Endelig skulle jeg lave en sogneanalyse af Jyderup-Holmstrups demografiske udvikling med fokus på sognenes indbyrdes samarbejde og menighedsformer. Analysen gav mig en idé om, hvilken virkelighed, der ventede mig i sognene.

Ud fra det vedlagte materiale og anden litteratur på området besvarede jeg opgaven og brugte en del tid på at overveje, hvordan jeg som præst skulle forholde mig til offentlighedsteologiens relevans, herunder Grøn Kirke. Opgaven var både akademisk og praksisorienteret, hvilket gjorde forberedelsen anderledes krævende og interessant.

Hvor mange var I oppe til bispeeksamen?

Som ene ordinand var jeg spændt på, hvordan det var at blive eksamineret af biskoppen alene, men det blev en af de mest behagelige eksamener, jeg har været til med god plads og tid til at drøfte besvarelsen og teologien.

Louise Amalie Joensen blev ordineret til embede som sognepræst i Jyderup-Holmstrup Pastorat i Holbæk Provsti.

Fik I talt om præsteløftet, og fik du gode råd med dig?

Jeg mindes ikke, at vi brugte tid specifikt på præsteløftet.

Hvad vil du huske fra din ordination – også når der er gået 25 år?

Min ordination var både højtidelig og festlig. Særligt husker jeg biskoppens tale ud fra Første Korintherbrev kapitel 12, vers 12 til 13, der underbyggede offentlighedsteologiens forankring i det at være kirke og kristen i en verden, der rækker ud over den enkeltes trosforhold. Dette tager jeg med mig fra møderne med biskoppen.

Det er med røde kinder, jeg i dag mindes mit uigennemtænkte spørgsmål til biskoppen, om han ikke godt ville bede Fadervor med "Helliget vorde dit navn" frem for den nye. Peter Fischer-Møller svarede med et smil, at jeg så nok var havnet hos den forkerte biskop! Jeg er slet ikke i tvivl om, at jeg har været heldig at opleve min bispeeksamen og ordination i Roskilde Stift under Biskop Peter Fischer-Møller, der med sin venlighed og åbenhed tog godt imod mig.

Præster om biskoppen...

Peter Fischer-Møller har altid været tilgængelig, svarer hurtigt på mobilen eller på mails. Han har aldrig virket fortravlet, men altid i godt humør og velforberedt – selvom ”guderne”, og Bente (hans kone) og Jette (bispesekretær) – må vide hans kalender har været tæt pakket. Han er fantastisk velorienteret om, hvad der går for sig rundt omkring i stiftet, og eminent til at huske navne og huske mennesker.

Anne Bredsdorff, provst i Greve-Solrød Provsti og sognepræst i Hundige-Kildebrønde Sogn

Peter Fischer-Møller har for mig altid været et menneske, som løfter andre op. Kommer man med en idé, er han god til at spille bold og holder ikke sin egen mening tilbage, men er også lyttende og lydhør. For at løfte op må man nogle gange bukke sig, og jeg har oplevet, at Peter gerne løfter andre, mens han selv træder i baggrunden. Der går ikke noget af ham ved, at andre har succes. Det er noget af det, jeg holder meget af ved ham!

Sarah Krøger Ziethen, sognepræst i Roskilde Domsogn

Jeg har igennem årene gang på gang lagt mærke til biskoppens engagement, når han har udtalt sig om noget. Specielt naturligvis hans mærkesag ”Grøn Kirke”, som om muligt er mere aktuel end nogensinde. Han har altid været tilgængelig, lydhør og nærværende, når man kom med problemer eller en god idé. Han var for eksempel hurtig til at sige ja til idéen om den første drop in-dåb i Næstved Provsti.

Karen Marie Bøggild, sognepræst i Sct. Peders Sogn, Næstved

30 børn og unge fra den tyrkisk-sprogede koranskole i Roskilde fik sammen med deres imam en fin rundvisning i domkirken med biskoppen som guide og formidler i det lokale religionsmøde. De opmærksomme elever fandt Noah i træudskæringerne i de middelalderlige kannikestole i koret og jublede: ”Profeten kender vi fra Koranen!”

På et tidspunkt, hvor avisforsiderne var præget af en konfrontatorisk linje, foranlediget af tiltagende indvandring og stramninger i udlændingepolitikken, var signalet ikke til at misforstå. Her i byen er vi fælles om at leve i det samfund, som har så gode værdier. Noget i vores historier og tro er fællesgods og andet indeholder forskelle, som vi er nysgerrige på og kan tale med hinanden om.

Mogens Ohm Jensen, sognepræst i Roskilde Søndre Sogn

Peter Fischer-Møller er en biskop, der kender sit stift. Jeg har som tillidsrepræsentant deltaget i lønforhandlinger for præsterne og er år efter år blevet imponeret over hans overblik. Jeg tror, han kender alle præster ved navn, ved hvor de virker, hvem de arbejder sammen med, og om der er særlige arbejdsforhold i stillingen. Dette kendskab er selvfølgelig også tydeligt, når man møder ham ved landemode, stiftspræstestævne, konventer og andre sammenhænge med mange præster.

**Sofie Frost Bondorf i Vor Frue-Vindinge
Pastorat**

Ud over min ordination, så er nogle af de mest lysende minder fra Konfirmandtræf. Ikke mindst på grund af Peter Fischer-Møllers måde at være en del af det på. Han byder de mange konfirmander velkommen i deres domkirke, og inden de sendes ud igen - videre i livet - står han klar til at give "high five" til dem, som de går ud ad den store kongeport. Det er højtideligt og stort, så det er jeg glad og taknemmelig for at have været en del af så mange gange sammen med biskoppen!

Derudover er noget af det, som jeg holder meget af ved biskoppen, hans imødekommenhed og hjertelighed. Den dér måde, han altid møder én med et: "Hej Katja, hvordan går det i Skamstrup?" Jeg har følt mig set og værdsat af ham.

**Katja Ambeck Bendix, sognepræst i
Skamstrup-Frydendal Pastorat**

Peter Fischer-Møller er kirkens mand til det inderste af knoglerne. Man er aldrig i tvivl om hans engagement for og kærlighed til kirkens sag.

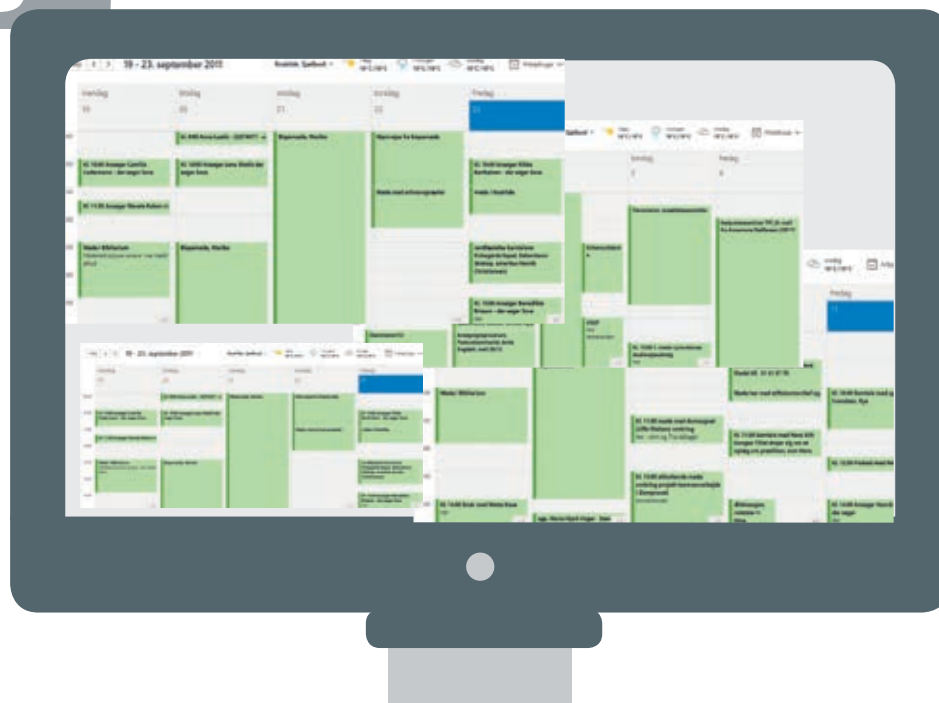
Hans engagement i religionsdialog og Danmission er af samme skuffe. For det var vel ikke indlysende, at han skulle den vej; men han så en vigtig opgave med at være kirke i verden og kirke til tiden – og han greb sagen og understøttede den gennem mange år.

Med sit tidlige engagement for klimaet var han en fremsynet, modig og ukuelig frontløber i kirkeligt regi. Den dagsorden, som i starten mødte modstand og uforståenhed, har stort set alle i dag købt som uomgængelig i det 21. århundrede.

"I Roskilde Stift ansætter vi kun uperfekte præster", cirka sådan har biskoppen sagt utallige gange, og dermed – med lutherske undertoner – modsagt de urealistiske forventninger til præster, som vi selv og omverdenen undertiden kan have. Han har været meget opmærksom i forhold til sine præster, har udvist stor interesse, og hvis der var problemer, har han arbejdet for konstruktive løsninger. Det viste sig blandt andet i hans store indsats for præsternes arbejdsmiljø – en sag hvor han også var frontløber. Hér har han trukket et stort læs på hele folkekirkens vegne med vigtige dagsordner i centrale organer.

Det store brede smil, de udstrakte arme og højlydte hjertelige hilsner med stor ordrigdom. Dét er Peter Fischer-Møller.

**Ole Bjerglund Thomsen, sognepræst i Haslev-
Freerslev Pastorat**

Om at holde styr på en biskop – og hans kalender

Bispesekretær Jette Hansen fortæller om, hvordan det er at
holde styr på en biskop, der både er imødekommende,
engageret og tidsoptimist

Tekst: Sidsel Drengsgaard

Da Peter Fischer-Møller tilbage i 2009 gjorde status efter det første år som biskop over Roskilde Stift sagde han til Stiftsbladet:

”Selvfølgelig har jeg meget at lave, og man kan også sagtens sige, at jeg indimellem har travlt, men altså ikke mere end at jeg altid har luft nok i programmet til at tage mig af ting, der er vigtige her og nu.”

Bispesekretær Jette Hansen smiler over biskoppens ord, nu hvor hun 13 år senere bliver spurgt: Hvordan holder man styr på en biskop og hans kalender?

”Sådan er det stadigvæk. Han har altid tid til at tale med folk,” siger hun.

Og gennem årene er det blevet til et utal af kalenderpunkter at jonglere rundt med for den erfarne bispesekretær. Hun blev ansat på stiftskontoret i 1996, da Bertil Wiberg var biskop og året efter blev hun bispesekretær for den nytiltrådte Jan Lindhardt.

”Dengang med Jan ringede jeg altid rundt for at finde frem til ting, han havde glemmt, når han var ude til møde. I Peters tid har jeg ringet rundt og fortalt, at han altså lige kommer lidt for sent,” siger hun med sit – og det ved de, der kender hende – altid venlige og tålmodige smil.

Det er ikke sjældent, at man hører Peter Fischer-Møller sige: ”Ring lige til Jette og aftal en tid”. Eller: ”Vi må lige få Jette til at flytte lidt rundt i kalenderen”.

Og ofte kan man også høre ham sige til Jette: ”Undskyld, du sådan skal flytte så meget rundt”.

Og når man bladrer gennem biskoppens elektroniske kalender i Outlook, der er bevaret helt tilbage til 2009, får man nemt øje på den udfordring, det nogle gange har været for bispesekretæren at få kalender-puslespillet til at gå op.

”Nogle gange skal han med lidt kort varsel afsted til et møde eller arrangement, der løber over et helt døgn med rejsetid, og så er der mange møder, jeg skal finde plads til andre steder i kalenderen. Men det lykkes næsten altid,” siger hun.

Og én ting, der altid er tid til i kalenderen, er at tale med ansøgere til præsteembeder i det store stift. I førnævnte statusinterview fra 2009, fortæller han selv, at han havde 170 af disse samtaler bare på det første år.

Ofte slår biskoppen vejen forbi bispesekretær Jette Hansens skrivebord.

”Det har været vigtigt for ham, at vi altid finder plads til disse samtaler,” siger Jette Hansen.

Hun fortæller også, at han har prioriteret højt at tale med alle slags folk, der gerne vil samtale med ham om kirke og kristendom.

”Han har eksempelvis talt med mange gymnasieelever. Generelt finder han altid tid til at tale med folk, der opsøger ham og har noget på hjerte.”

Har man mødt biskoppen, er der stor sandsynlighed for, at man har hørt ham sige, at en biskop, der har travlt, kan man ikke bruge til noget.

”Selvom han har haft mange programpunkter, er han altid nærvæ-

rende, der hvor han er. Og tager sig den tid, det tager,” siger Jette Hansen og konkluderer, at det nok er en del af grunden til, at han jævnligt bliver lidt forsinket.

”Og så er han afgjort tidsoptimist,” siger hun og trækker på smilebåndet.

Der er nok få, der har så godt styr på, hvad Peter Fischer-Møller konkret har brugt sine rundt regnet 5000 dage i bispesetolen til som hans sekretær.

Han ynder gerne at sige:

”Jette har bedre styr på mit liv, end jeg selv har”.

”Det er nu nok ikke helt sandt,” griner Jette Hansen.

Men spørger man hende, hvad man, ud fra de mange aftaler i kalenderen, kan sige karakteriserer Peter Fischer-Møller i hans år som biskop, er hun ikke i tvivl.

”Han spænder vidt. Selvfølgelig er der favoritterne. Det grønne og religionsdialogen for eksempel. Men hans kalender vidner om et engagement i mange forskellige sammenhænge. Og om en biskop, der har været tilgængelig.”

Nærvær, engagement og tindrende øjne

Peter Fischer-Møller har som den første biskop i Roskilde Stift samarbejdet med et stiftsråd. Her fortæller tre medlemmer af Roskilde Stiftsråd om samarbejdet med biskoppen

Foto: Rune Hansen

Peter Fischer-Møller kom til som biskop i en periode, hvor stiftsrådet lige var indført som permanent ordning.

I forbindelse med mit arbejde som repræsentant for Roskilde Stiftsråd i Stifternes fælles kapitalforvaltning har biskoppen altid støttet mig på bedste vis. Roskilde Stift har været fokuseret på en investeringspolitik, der først og fremmest skal bygge på gode etiske principper, hvilket han har understøttet.

Han har haft et særligt øje for de unge blandt andet ved konfirmandtræffet, hvor han hvert år har deltaget de tre dage, det blev afholdt i Roskilde Domkirke. Det har været en oplevelse at se ham give "high-five" til konfirmanderne, når de unge susede ned gennem kirkens midterskib.

Tak for samarbejdet!

Kirsten Vej Petersen, medlem af Stiftsrådet for Køge Provsti

Nærvær, engagement og tindrende øjne... Sådan kender jeg biskoppen fra mine godt og vel to perioder som provsternes repræsentant i Roskilde Stiftsråd.

Med stor interesse har han fulgt de mange underudvalgs arbejde inden for de forskellige arbejdsgrøner. Og ved stiftsrådsmøderne har han troligt og loyalt bakket op om rådets holdninger og været med til at skabe gode resultater.

Nærværende og engageret har han givet sit besyv med, når økonomien skulle på plads, og de tindrende øjne har vist sig for eksempel omkring hans engagement i Grøn Kirke - nu Folkekirkens Grønne Omstilling og Himmelske Dage.

Man har aldrig været det mindste i tvivl om, at han sad der med en mening, som han gerne ville lade komme stiftet til gavn.

Tak for kampen – og resultaterne!

Jens Elkjær Petersen, provst i Køge provsti og provsternes repræsentant i Stiftsrådet

Lad orkesteret spille og siloerne falde! Nogle hurtige huskeord vil være: Klimakaravane med den tørre majskeolbe og den gøldede jord og den døde koral, isen smelter, vidnesbyrd fra Myanmar, det grønne stiftsudvalg, dansk-muslimsk samtaleforum, altid med den kristne tro som omdrejningspunkt, respekten for menighedernes arbejde og trofasthed til folkekirken, den store hvide due til konfirmandtræffet, at vi som folkekirke udgør et orkester, og vi skal spille alle vores instrumenter. Lad siloerne falde, så vi som kirke deltager i samfundslivet. Himmelske Dage kan vel ikke være et bedre afsæt for billedet på det!

Bodil Therkelsen, formand og medlem af Stiftsrådet for Kalundborg Provsti

Lægfolk om biskoppen...

Foto: Rune Hansen

Jeg husker Peter Fischer-Møller som en modig, klog og folkelig biskop, der tog det ansvar, som vi mennesker har fået af Gud, alvorligt. For nogle år siden var han meget synlig ved en klimademonstration i København. Jeg ville ønske for folkekirken, at mange flere biskopper og præster var ansvarsbevidste som Peter Fischer-Møller. Jeg har oplevet ham som en god prædikant og foredragsholder. Det bliver ikke nemt at komme efter ham.

Hans Anker Jørgensen, salmedigter, Asnæs

Peter Fischer-Møller var en god rådgiver for menighedsrådet, når der skulle ansættes ny præst, fordi han satte sig grundigt ind i, hvordan ansøgerne fungerede. Han var ikke bange for at udstikke nogle retningslinjer, når Kirkeministeriet var tavs i corona-tiden. Åbenhed og tolerance har været kendetegnende for hans profil. Han støttede skaberværket ved at støtte 'Grøn Kirke'.

Jette Hvidtfeldt og Lars Rugaard, menighedsrådet i Pedersborg-Bromme Pastorat

Biskoppen nyder de mange samtaler i forbindelse med landemodegudstjenesten. Her i Palægården i juni 2021.

En gudbenådet personlighed med humor og nærvær. En biskop med stort armfang. Peter Fischer-Møller giver plads til andre og favner bredt. En nærværende og afholdt præst i Terslev med tid til at være en afholdt timelærer på Haslev Seminarium i min tid. Han elsker fest og aktivt kirke- og kristenliv. Konfirmandtræf og Himmelske Dage i en smuk og totalt fyldt Roskilde Domkirke. Der er gang i den, og han elsker det!

Finn Erik Larsen, tidligere medlem af menighedsrådet i Kirkerne i Vipperød

Sjællands Kirkemusikskole er et af de mange steder, hvor Peter Fischer-Møller har gjort sin gode indflydelse gældende. Som en dedikeret og engageret formand - gennem godt 12 år - har han talt for vigtigheden af kirkemusikken og dens betydning for kirken og gudstjenestelivet.

Med biskoppens egne ord: "På Sjællands Kirkemusikskole vil vi gerne spille med på mange tangenter. Vi lægger os i selen for at sikre en god alsidig grunduddannelse. Vi er i gang med at udvikle vores efteruddannelsestilbud. Og vi vil gerne være en aktiv medspiller både i forhold til den kirkemusikalske udvikling og i forhold til det musikalske liv i Roskilde og omegn."

Skolen har nydt godt af at have en formand så tæt på og ikke mindst det samarbejde med domkirken, det har bevirket. Her kan nævnes deltagelse i natkirke, stiftsdage og tillige tilrettelæggelse af præst- og organistdag.

På bestyrelsens og skolens vegne skal der lyde en stor tak for den entusiasme og det store bidrag Peter Fischer-Møller har lagt i arbejdet.

Charlotte Muus Mogensen, rektor for Sjællands Kirkemusikskole

Jeg har altid kaldt Peter Fischer-Møller for "Peter Biskop", fordi projektlederen i stiftsudvalget "Kirke på vej" også hedder Peter. Når man drømmer de samme drømme og vover sig uden for murerne, sammen, bliver man stærkt forbundet med hinanden. Sådan har jeg det med "Peter Biskop" på trods af vores forskelligheder. Vi ligner dog også hinanden, da vi begge taler meget højt og meget længe, og vi er rørende enige i, "at evangeliet lever ved at blive delt".

Nina Leinum Nørgaard, iværksætter i Stiftsrådets udvalg "Kirke på vej"

Jeg var medlem af Stiftsrådet fra 2010 til 2017, og formand fra 2014 til 2017. En vigtig grund til at jeg turde påtage mig opgaven som formand, var det fantastiske samarbejde med biskoppen. Han viste den helt rigtige blanding af villighed til at påtage sig ansvaret, når der var brug for det, og så en ægte åbenhed og nysgerrighed efter andres synspunkter. Og ikke mindst en smittende begejstring for at "kristendommen lever ved at blive delt".

Tommy Liechti, tidligere formand for Stiftsrådet

Foto: Rune Hansen

Nina Leinum Nørgaard modtager i 2021 den lille Paladiuspris for sit arbejde med koret UP, der er et kor for psykisk sårbare som stiftets projekt "Kirke på vej" tilbyder i samarbejde med Psykiatrisk Center Sct. Hans i Roskilde.

Fornemmelse for Præsteforeningen

Gennem det meste af sit arbejdsliv har Peter Fischer-Møller været engageret i Præsteforeningen. Per Bucholdt Andreasen, der var formand for foreningen fra 2007 til 2021, skriver her om samarbejdet med biskoppen i dette regi

*Tekst: Per Bucholdt Andreasen, fhv. formand for Præsteforeningen
Foto: Præsteforeningen*

Mit samarbejde med Peter Fischer-Møller begyndte, da han blev biskop i 2008. Det var den første bispevielse, jeg som nyvalgt formand for Præsteforeningen var inviteret til, og dermed indledning til et godt og langt samarbejde i hele Peter Fischer-Møllers embedsperiode som Roskildes biskop.

Jeg fornemmede hurtigt, at han havde god fornemmelse af, hvad det vil sige at være Præsteforening, for hans egen indsats som medlem af Præsteforeningens hovedbestyrelse fra 1989 til 2001 gav ham en god indsigt i hvilke udfordringer og problematikker, vi som præsternes fagforening arbejder med.

Skal jeg fremhæve en af de vigtige samarbejdsrelationer, har det været vores samarbejde i bestyrelsen for Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, hvor Peter Fischer-Møller indtrådte i 2012. Det var i de år, hvor det videnscenter, som folkekirken længe havde haft behov for, tog form og ikke bare kunne bidrage med brugbar viden, men også have

“

Et andet centralt område, Peter Fischer-Møller har været stærkt optaget af i sine år som biskop, har været arbejdsmiljøproblematikken.

fokus på de udviklingsmuligheder, som en ny viden gav. Peter Fischer-Møller var med til at være optaget af, at viden skulle omsættes til konkret udvikling, ligesom hele projektet med “NY PRÆST” havde hans bevågenhed, fordi han altid har været optaget af, at de nye præster skulle komme godt fra start. Peter Fischer-Møller har altid været

drøngodt forberedt til bestyrelsesmøderne, og man kunne tydeligt fornemme, at han havde sat sig ind i mødematerialet og ofte havde konkrete meninger om i hvilke retninger, beslutninger skulle træffes. Peter Fischer-Møller bidrog i høj grad til, at samarbejdet i bestyrelsen blev godt og konstruktivt, og at vi fik etableret en velfungerende bestyrelse.

Biskop Peter Fischer-Møller og Præsteforeningens formand Per Bucholdt Andreasen ved sidstnævntes afskedsreception 6. december 2021.

Det, at Peter Fischer-Møller altid var godt forberedt og havde sat sig ind i sagen, kunne man også mærke, når vi deltog i fælles betænkingsarbejde i Kirkeministeriets regi, blandt andet med Betænkning 1527 om "Præstestillingen og provstiets funktion", hvor det var en fordel, at han også havde virket som provst i folkekirken.

Peter Fischer-Møllers engagement og ildhu kan man heller ikke komme udenom, når det gælder bæredygtighed og den grønne omstilling, her blev der heller ikke sparet på energien og ordene. Det har vi som Præsteforening også haft glæde af med Peter Fischer-Møllers engagement som medlem af bestyrelsen for "Danmarks gejstlige brandsocietet",

når bestyrelsen skulle tage stilling til investeringsprofil og anvendelse af formuen.

Et andet centralt område, Peter Fischer-Møller har været stærkt optaget af i sine år som biskop, har været arbejdsmiljøproblematikken. Først og fremmest som medlem af Folkekirkens Arbejdsmiljøråd siden 2009 og dermed også den, der har været med til at få etableret Folkekirkens Arbejdsmiljørådgivning (FAR), og således givet mulighed for, med konkrete værktøjer, at bidrage til forbedringer af arbejdsmiljøet i folkekirken.

Ligeledes har Peter Fischer-Møller siddet med i en arbejdsgruppe under Kirkeministeriet vedrørende præ-

sters psykiske arbejdsmiljø (APPA), hvor han endvidere har været involveret i "paraplyprojektet", som blev etableret på baggrund af undersøgelser af præsters psykiske arbejdsmiljø. Projektet har blandt andet haft til formål at forbedre præsters psykiske arbejdsmiljø ved at arbejde med indsatsområder som stress, udbændthed, følelsesmæssige belastninger, grænseløst arbejde, kompleks organisationsstruktur, konflikter, chikane og mobning. Så i den relation har Peter Fischer-Møller også ydet en stor indsats i forhold til en væsentlig problemstilling for Præsteforeningen.

Som bekendt findes der kun ét embede i den lutherske kirke, hvoraf provste- og bispefunktionen er afledt.

Præsteforeningen organiserer både biskopper, provster og præster, og derfor har det også været vigtigt for Præsteforeningen at holde sammen på de forskellige ledelseslag i folkekirken igennem en tæt og fortrolig dialog. Både biskopperne og provsterne har etableret deres egne delforeninger under Præsteforeningen. Peter Fischer-Møller har en stor del af tiden været formand for bispeforeningen og har dermed været den naturlige samarbejdspartner, når det gjaldt kontakten til biskopperne eller samspillet mellem provsterne, biskopperne og Præsteforeningen. Vi har igennem møder og kontakter altid holdt den dialog åben. Ikke mindst i forbindelse med OK18, hvor folkekirkens præster for første gang kunne imødeses at blive kastet ud i en arbejdskonflikt med strejke- og lockoutvarsler. Her var en uformel kontakt mellem ledelseslagene i folkekirken af stor betydning i forhold til den arbejdskonflikt, der heldigvis blev aflæst i 11. time.

Det har fra Præsteforeningens side været en stor fornøjelse at arbejde sammen med biskop Peter Fischer-Møller, fordi det ofte også har været kvalificeret modspil og engagement, som kunne give anledning til fornyet overvejelse.

DA BISKOPPEN FIK ET PLASTIKKORS

Det var en stor overraskelse for alle,
at Peter Fischer-Møller blev formand for
Danmission. Også for ham selv, skriver tidligere
generalsekretær i Danmission, Mogens Kjær, og
fortæller om, hvordan et simpelt plastikkors
- og Danmissions arbejde - greb biskoppen
om hjertet

Tekst: Mogens Kjær, tidl. generalsekretær i Danmission

Foto: Danmission

Det var en stor overraskelse for alle, at Peter Fischer-Møller blev formand for Danmission. Også for ham selv. Det lå ikke lige i hans baggrund og kirkelige tradition, at det kunne ende sådan. Da Peter Fischer-Møller kort tid efter var til et møde i Kirkeministeriet, sagde den daværende minister, Birthe Rønn Hornbech: 'Når Fanden bliver gammel, går han i kloster'. Det grinede biskoppen meget af.

I Danmission var vi taknemmelige over, at han sagde ja til bestyrelsens opfordring. Der var nysgerrighed og åbenhed hos alle parter. Danmission fik i Peter Fischer-Møller en kompetent og altid meget vel-

forberedt bestyrelsesformand. Han gav plads for debat, var lydhør, åben for at inddrage andre synspunkter i beslutningerne, men han kunne også skære igennem. Efterhånden som han levede sig ind i arbejdet og organisationen, blev dens ve og vel ham mere og mere magtpåliggende. Arbejdet var vigtigt, og det skulle understøttes bedst muligt af bestyrelsen. Derfor var han heller ikke bange for at træffe vanskelige beslutninger, når det var påkrævet.

Som formand blev han hvert år sendt ud på en rejse, og hans hustru, Bente Munk, var altid med for egen regning. Vi besluttede, at den første rejse skulle gå til Indien, hvor Det Danske Missionsselskab/Dansk Santalmision/Danmission fik deres første egne arbejdsområder.

Peter Fischer-Møller havde hørt, at han godt kunne blive bedt om at bede en bøn, og han blev derfor forsynet med en snes forskellige skriftlige bønner til forskellige lejligheder, som han kunne have i lommen. Men det gik ikke som planlagt. Efter den første gudstjeneste stod folk i kø uden for kirken for at blive bedt for og velsignet af biskoppen, og i den situation var trykte bønner i lommen ikke så anvendelige. Men bedt og

“

Men det gik ikke som planlagt. Efter den første gudstjeneste stod folk i kø uden for kirken for at blive bedt for og velsignet af biskoppen.

velsignet blev der. En af dem, biskoppen bad for, var en dreng, som var med i et arbejde i kirken blandt gadebørn. Han ville også give biskoppen noget, og han gav ham et lille plastikkors i en simpel kæde, som Peter Fischer-Møller fra den dag altid har båret om halsen. Det virkede mere betydningsfuldt end det fine bispekors. Mødet med den globale kirke var skelsættende.

Det er ikke for meget sagt, at Peter Fischer-Møller kom til at holde rigtig meget af Danmissions arbejde. Nogle dele af det stod hans hjerte særligt nær – som langtidsprojektet med at beskytte en skov mod illegal træfældning i Cambodja, en skov som

tusinder af lokale folk levede af. Og ikke mindst Danmissions omfattende arbejde med dialog. Peter Fischer-Møller sagde – og siger – altid, at evangeliet lever af at blive delt. Han satte sine fodaftryk på arbejdet ved at være med til at styrke dialogarbejdet og ved at fremme en udvikling, hvor bæredygtighed og klimaudfordringer i højere grad blev bygget ind i projekterne.

Peter Fischer-Møller lagde gennem årene som formand for Danmission et enormt og påskønnet arbejde i det, han var dybt engageret og havde det i sit hjerte. Og han blev bakket godt op af Bente Munk, som takken også skal gå til.

Peter Fischer-Møller med sin hustru Bente Munk på rejse i Indien for Danmission.

DANMISSION

Danmission er en selvstændig organisation forankret i folkekirken, der ønsker at give mennesker i andre lande mulighed for at møde den kristne tro og hjælpe dem til bedre leveforhold. Danmissions historie går tilbage til 1821. I dag har organisationen 55 ansatte, flere end 8000 engagerede over hele landet samt en årlig omsætning på 50 millioner kroner. Arbejdet støttes af staten, men drives hovedsagligt for privat indsamlede midler og overskud fra Danmissions genbrugsbutikker.

Peter Fischer-Møller var bestyrelsesformand for Danmission i perioden 2010 - 2019

Biskoppen med vidt udsyn for andre trossamfund

Den katolske biskop af København, Czeslaw Kozon, skriver her om samarbejdet med Peter Fischer-Møller og om Roskilde-biskoppens udsyn i retning af andre trossamfund, både kristne og ikke-kristne

Tekst: Czeslaw Kozon, katolsk biskop af København

Czeslaw Kozon skænker Peter Fischer-Møller en kop kaffe ved et møde på den katolske biskops kontor tilbage i 2016.

Det har været en glæde at samarbejde med biskop Peter Fischer-Møller. Det er foregået på forskellige niveauer, officielle såvel som mindre officielle.

På det sidste har biskop Fischer-Møller været formand for Danske Kirkers Råd. Fra at være en praktisk fusionering af Økumenisk Fællesråd og Danske Kirkers Samråd er dette

råd blevet en vigtig spiller i debatten, ja, undertiden kampen for sikring af trossamfunds rettigheder. Danske Kirkers Råds relevans og resultater fortjener særligt positive tilkendegivelser; men biskop Fischer-Møllers engagement som formand - sammen med generalsekretæren - har haft stor betydning.

Biskop Fischer-Møller er solidt forankret i folkekirken, men har samtidig et vidt udsyn i retning af andre trossamfund, både kristne og ikke-kristne. Her har han vist opmærksomhed på andre trossamfunds prekære situation, er gået i brechen for dem og har talt deres sag. Som medlem af Danske Kirkers Råds forretningsudvalg har jeg haft lejlighed til at opleve det på nærmeste hold.

Det samme har været tilfældet i samarbejdet i RESAM - Religion & Samfund. Et nyt, men allerede meget relevant forum for dialog, ikke blot mellem kristne, men også mellem jøder, kristne og muslimer.

Jeg har også haft glæde af at opleve biskop Peter Fischer-Møllers økumeniske sindelag i andre sammenhænge. For nogle år siden blev 1025-året, en lidt skæv mærkedag, for Harald Blåtands død 987 anledning til et umiddelbart næsten improviseret samarbejde mellem Roskilde Stift og ærkebispedømmet Szczecin-Kamien, i hvis område Harald Blåtands dødssted, øen Wollin, ligger. Selv om det var en lille og af de fleste upåagtet mærkedag blev den anledning til en længerevarende kontakt mellem et dansk stift og et polsk bispedømme med flere gensidige besøg.

Denne kontakt blev fulgt op i forbindelse med reformationsmarkeringen omkring 2017. Øen Wollin er nemlig ikke blot stedet for Harald Blåtands død, men også for Johannes Bugenhagens fødsel. Fordi Bugenhagen som én af Martin Luthers nærmeste medarbejdere også var aktiv i forbindelse med reformationens indførelse i Danmark, blev det også anledning til en fælles markering og til besøg fra Danmark til Polen med økumeniske arrangementer i Wollin og Szczecin.

Nu går Peter Fischer-Møller på pension som biskop og trækker sig også fra sine repræsentative hverv. Selv om han på ingen måde forsvinder ud af vor bevidsthed, vil han blive savnet i de ovennævnte sammenhænge, men jeg ønsker ham et langt, godt og righoldigt otium, som sikkert ikke bliver uden engagement i sager, som han brænder for.

Hilsner fra andre trossamfund

I Peter Fischer-Møllers lokale virke har man kunnet mærke, at han har været en biskop med internationalt og kirkeligt udsyn. Han har altid omtalt andre kirkesamfund med stor respekt, og han har kæmpet for, at vi skulle arbejde sammen som ligeværdige partnere.

Han har også vist sig som en god hyrde for hyrderne. Han har ikke kun taget hånd om folkekirkepræsterne, men har også interesseret sig for de lokale katolske og frikirkelige præster, og kom man til som ny, så hilste han det altid velkommen og tilbød os hjælp, hvis vi havde brug for det.

I Guds rige tror vi ikke på pension, så vi tager ikke afsked med Peter, men sender ham ind i pensionisttilværelsen med ønsket om al Guds velsignelse! Vi er sikre på, at det sidste ord ikke er sagt, og den sidste bøn ikke er bedt. Tak til Peter for godt samarbejde i den tid, han var biskop i Roskilde.

Jakob Engell Vagner, præst i Roskilde Baptistkirke

Peter Fischer-Møller har en ægte og dybfølt interesse for dialog på tværs af religiøse barrierer, og han vil blive savnet af de mange uden for folkekirken, der har nydt godt af hans engagement. Han har i folkekirken været en frontløber for religionsdialog.

Han har både været aktiv i den økumeniske dialog og i dialogen, som går uden for de kristne kirker og blandt andet inddrager muslimer og jøder.

I Danmission-regi har vi rejst meget sammen og alle steder, vi har været, har han vist en levende interesse i at forstå de lokales religiøsitet. Om det var blandt fattige skovarbejdere i Cambodia eller blandt muslimer i Madagaskar. Han kunne ved sit blotte væsen sprede glæde og opløse en umiddelbart spændt situation, når forskellighederne kom frem i lyset.

Siden 2019 har han været en fast deltager i et forum under RESAM - Religion & Samfund, der samler religiøse ledere i Danmark.

En stor tak til Peter Fischer-Møller for det vigtige dialogarbejde!

Nik Bredholt, sekretariatsleder i RESAM - Religion & Samfund

Jeg har i en årrække arbejdet sammen med Peter Fischer-Møller i bestyrelsen for Danske Kirkers Råd og i det tværreligiøse dialogforum RESAM.

Vi kommer fra ganske forskellige hjørner af dansk kirkeliv, men jeg har altid oplevet Peter som generøs, opbyggende og oprigtigt engageret i den økumeniske og interreligiøse dialog.

Jeg kommer til at savne hans smittende humør, hans opbyggende interesse og hans stålsatte vilje til at kæmpe for, at kirkesamfundene uden for folkekirken skal have rimelige vilkår i det danske samfund.

Tonny Jacobsen, formand for FrikirkeNet

Første gang jeg mødte Peter Fischer-Møller var til vores 'klimareligiøstopmøde' i 2006. Det var så dejligt at lære ham at kende og blive inspireret af hans personlighed. Når han redigerer en tekst, bliver teksten poetisk, ordene får en ånd.

Han har altid været handlingsorienteret og klar til kamp. Jeg er sikker på, at når han nu stopper som biskop vil han være endnu mere engageret i de kampe, han brænder for. Kampe hvor ordene er positive, og budskabet konstruktivt. Kampe for mennesker, menneskeheden og kloden.

Jair Melchior, overrabbiner i Danmark

Vi vil gerne takke biskoppen for god dialog og åbenhed. Han har altid arbejdet for et godt forhold mellem religionerne i Roskilde. Han er altid åben, og har en venligsinde personlighed, som søger dialogen på tværs. Roskilde Stift har de seneste årtier været mangfoldigt og rummeligt for alle trosretninger i byen. Vi vil ikke glemme den gode tale fra biskoppen til åbningen af Ayasofya Moskeen i 2018. Den betød meget for byens borgere af anden etnisk herkomst og med muslimsk baggrund. Gæstfrihed og åbenhed nedbryder fordomme og skaber venskaber.

Yalcin Dogan, formand for Roskilde Kulturforening & Ayasofya Moskeen

Evangeliet lever ved at blive delt

Det har været en hjertesag for Peter Fischer-Møller at styrke folkekirkens arbejde med at være kirke blandt mennesker, der er kommet til vores land fra andre og fjerne lande med en anderledes tro og kultur, skriver tovholder for stiftets netværk for migrantpræster, David Varming Winsløw

Tekst: David Varming Winsløw, sogne- og migrantpræst i Roskilde Stift

Foto: Mogens Ohm Jensen

Biskoppen viser en gruppe muslimske medborgere rundt i domkirken.

Det er en markant og engageret biskop, som vi snart tager afsked med. Han har sat gang i samtaler og initiativer, som rækker langt ind i den folkekirkelige fremtid. Det har vakt både til modsigelse og tilslutning, når Peter Fischer-Møller har ønsket, at vi i Roskilde Stift skulle træde ud af kirkedøren for at tage del i samtalen om liv og samfund.

Biskoppen har sine rødder plantet i den grundtvigske muld, og hans engagement i mødet med mennesker med en anden tro og kultur henter sin næring i teologiske refleksioner over forholdet mellem det menneskelige og det kristelige samt universalhistoriens eskatologiske perspektiver.

Det er i dette spændingsfelt, at den teologiske fotosyntese finder sted, som får livet til at gro. Og det er midt i dette vildtvoksende og frodige

brombærkrat med sødmefyldte bær og sylespidse torne, at Peter Fischer-Møller bliver oplivet og begejstret, så man kan høre hjertet banke og en buldrende bas slå sine strenge an til livsdans med mennesker fra hele verden.

Det betyder, at det at være menneske og kristen – og det at være kirke – er en fortsat opdagelsesrejse ud i inkarnationens mysterium, som udtrykkes forskelligt afhængig af den kulturelle sammenhæng, hvor den finder sit begrænsede menneskelige udtryk, men det begrænsede åbnes fortsat mod nye horisonter i åbenbaringen af Guds kærlighed.

Derfor deltog biskoppen i åbningen af AyaSofya-moskéen, hvor han forkyndte evangeliet og pegede på, at grundvilkåret for menneskelig tro og erkendelse er samtale, kritik og debat, fordi vi alle får givet troen på menneskelige og foreløbige vilkår, så længe, vi lever i verden.

Derfor har det været en hjertesag for biskoppen at styrke arbejdet med at være kirke blandt alle de mennesker, der er kommet til vores land fra andre og fjerne lande med en anderledes tro og kultur. Det har ført til fredsommeligt ramadanmiddag i moskéen i Allehelgensgade, og det har ført til voldsom afbrydelse af en andagt i domkirken med kald til bøn, der førte til politianmeldelse, fordi her brydes livet og troen i menneskets begrænsede virkelighed, og midt i det hele har Peter Fischer-Møller insisteret på, at evangeliet lever ved at blive delt.

I de seneste år har dette pionerarbejde fundet organisatorisk plads i Roskilde Stift, hvor der nu i hvert provsti er en migrantpræst med særligt ansvar for mission og religionsteologi, fordi evangeliet skal deles med de mange mennesker (11 procent) med en anden trosmæssig og kulturel baggrund – og det kræver fortsat refleksion og handling at begive sig ud mod fremtidige horisonter, hvor evangeliet i det nye land skal plantes, så livets blomster kan spire og springe ud til glæde og gavn for Gud og mennesker.

Biskoppen, der *ikke* aflagde sig kjole og krave

I Peter Fischer-Møllers tætpakkede kalender har der altid været plads til at holde fredagsaltergang i domkirken

Tekst: Sidsel Drengsgaard

Fredag omkring middags-tid sker det ikke sjældent, at borgerne i Roskilde kan se en biskop iklædt kjole og krave gå fra Det Gule Palæ mod Roskilde Domkirke.

Siden 2012 har han eller domprovst Anne-Sophie Olander Christiansen holdt altergang i Roskilde Domkirke hver fredag klokken 12.00.

"Det er en lille gudstjeneste, der varer en halv times tid, vi synger et par salmer, jeg holder en kort refleksion. Gerne over et tema, der løber over flere fredage, og så har vi kontinuerlig altergang," fortæller biskoppen.

Selvom hans kalender som oftest har været tæt pakket, har han altid prioriteret at tage sig tid til denne lille gudstjeneste.

"For mig har det haft en stor betydning, at jeg her fik mulighed for mere regelmæssige gudstjenester i domkirken. Og det har været betydningsfuldt at få lov til at være præst for en lille menighed samtidig med, at vi har været et åbent tilbud for de turister, der besøger domkirken, så de har kunnet opleve, at kirken er andet og mere end en historisk bygning og

fine, kongelige grave," forklarer Peter Fischer-Møller.

Og den lille menighed har sat stor pris på at have biskoppen om præst, forlyder det en fredag i slutningen af maj, da gudstjenestens sidste salme, "Dit minde skal, o Jesus, stå", er klinget af, velsignelsen er lyst, postludiet har lydt og biskoppen har hilst på sin menighed.

"Det har betydet så meget for mig, at jeg har svært ved at sætte ord på det," siger kirkegænger Vibe Andreassen, som kommer regelmæssigt til fredagsaltergang.

Hun fortæller, at hun oplever et særligt nærvær til disse mindre guds-

tjenester, som hun ikke på samme måde oplever i søndagens højmesse, hvor der kommer langt flere mennesker.

"Der er en højere grad af nærvær i det her lille fællesskab. Jeg er så taknemlig for, at biskoppen har taget sig tid til at holde fredagsaltergang. Og det ved han også godt," siger hun med et smil i øjnene, inden hun med salmebogen ved hånden finder vej ud af den store kirke.

Lis Kjær, der sidder i menighedsrådet i domsognet, sætter også stor pris på at komme til fredagsaltergang hos "biskop Peter", som hun kalder ham.

"Jeg holder af at komme til både fredagsaltergang og onsdagsrefleksionen. Jeg kommer gerne i god tid, så jeg kan sidde og mærke, at rummet favner mig," fortæller hun.

Lis Kjær oplever også, at der er en anden form for ro til disse gudstjenester end i højmassen søndag formiddag.

"Biskop Peter er meget nærværende og giver altid en lille del af sig selv. Jeg vil sige, at han har tilført et glædeligt nærvær. Jeg håber, at en ny biskop vil tage idéen op, for vi er en del, der er glade for at komme her."

Et enormt engagement i Danske Kirkers Råd

Generalsekretær i Danske Kirkers Råd, Mads Christoffersen,
skriver her om Peter Fischer-Møllers engagement i det økumeniske
arbejde, hvor han ofte har hørt biskoppen sige,
at hans dør altid er åben

Tekst: Mads Christoffersen, generalsekretær i Danske Kirkers Råd

Foto: Rune Hansen

*“Vi har tolv ure i huset
– alligevel slår tiden
ikke til”.*

Sådan indleder Benny Andersen sit fine digt om tiden. Alting har sin tid, og sådan har det altid været. Nu er det tid til, at Peter Fischer-Møller træder tilbage som biskop, og vi kan i Danske Kirkers Råd se tilbage på en tid præget af godt samarbejde og et enormt engagement.

Han har gennem hele sin tid som biskop været engageret i og været med til at løfte det økumeniske samarbejde i Danske Kirkers Råd – de sidste tre år som formand. Gennem sit formandskab har han haft et godt og tæt samarbejde med sekretariatets ansatte og de mange repræsentanter fra vidt forskellige baggrunde.

Han har et stort hjerte for kirkernes miljø- og klimaengagement både ude i verden og lokalt på sogneplan. Siden Grøn Kirkes begyndelse har han været med til at drive og udvikle arbejdet. Han har været et ansigt udadtil og med til at løfte opgaven

– og ambitionerne – indadtil. Hans tilgang har altid været, at vi skulle komme ”ud af siloen” og finde samarbejdspartnere også uden for det kirkelige felt. Det er vi i høj grad lykkedes med, men også indadtil tænker Grøn Kirke hele tiden nyt. I dag har vi mere end 300 lokale kirker i netværket – heraf rigtig mange i Roskilde Stift.

Han har taget den til tider hårde kritik, vi har modtaget i Grøn Kirke, men har hele tiden troet på, at kirken fortsat skulle være med til at tage hånd om skaberværket og være med til at løfte opgaven for samfundets grønne

omstilling. Derfor var det naturligt, at netop han skulle stå i spidsen for styregruppen for det ambitiøse projekt Folkekirkens Grønne Omstilling, der nu er sat i gang.

Peter Fischer-Møller tager sig tid til dialogen med sine medmennesker, uanset hvem de er og hvilken tro eller livssyn, de måtte have. Med sit nærvær og nysgerrighed har også den tværreligiøse dialog været et vigtigt fokus for ham, hvad enten det er med gæster fra den lokale moské eller på internationale konferencer.

Netop nærværet, er der mange, der peger på som en særlig evne hos ham, også selvom tiden er knap. ”Min dør er altid åben” er noget, han ofte har sagt, som en invitation til en god samtale.

Måske tiden ikke altid slår til – heller ikke for Peter Fischer-Møller. Men det er nu ikke noget, man mærker i mødet med ham. Alting har sin tid, og tiden tager han sig i mødet med sine medmennesker.

På vegne af Danske Kirkers Råd ønsker jeg, at han får tiden til fortsat at kunne fordybe sig i den grønne teologi og kirkernes grønne tiltag.

Tusind tak for det gode samarbejde!

A young girl with long blonde hair is the central figure, sitting on a stone ledge next to a small stream. She is wearing a vibrant red cape with a fur-trimmed hood over a blue dress and a light-colored long-sleeved shirt. She is looking down at a small, dark blue sign she is holding with her right hand. The sign has the text 'GÅR I SKOLEN HIMMELSKE DAGE' at the top, followed by a series of colorful vertical bars in yellow, orange, red, purple, and blue. Below the bars, there is smaller text that is partially legible: 'Roskilde', 'Himmel', and '2022'. The background is a lush green park with many trees and other people in the distance, including a man with a blue backpack and a woman in a brown coat. The overall atmosphere is peaceful and natural.

HIMMELSKE DAGE 2022

ROSKILDE

HIMMELSKE DAGE

Som en af sin sidste opgaver som formand for Danske Kirkers Råd var Peter Fischer-Møller vært for den store tværkirkelige festival Himmelske Dage, som fandt sted i Kristi himmelfartsdagene i Roskilde 2022.

Himmelske Dage hører hjemme i Danske Kirkers Råd, der er et nationalt råd af kristne kirker og organisationer

i Danmark, hvor ledere af de mange forskellige kristne kirkesamfund, menigheder og organisationer i Danmark samles til samtale, dialog og samarbejde.

Peter Fischer-Møller var formand for Danske Kirkers Råd fra 2019 til 2022 og var medlem af forretningsudvalget fra 2010 til 2019.

PETER FISCHER-MØLLER – EN GRUNDTVIGSK BISKOP?

Foto: Henrik Vinther Krogh

Foto: Ukendt, Frederiksberg Stadsarkiv

Jeg kan attestere, at Peter Fischer-Møller både var og er "grundtvigsk", det vil sige dybt inspireret af og på afgørende områder kompatibel med Grundtvig og ikke blot "grundtvigianer", som tilhængerne af det dominerende parti i folkekirken kalder sig, skriver tidligere lektor i praktisk teologi, Hans Raun Iversen

Tekst: Hans Raun Iversen, Hvalsø, tidl. lektor i praktisk teologi og leder af Center for Kirkeforskning på Københavns Universitet

En god del af efterkrigstidens kirkehistorie kan sættes på en enkelt formel: Grundtvig blev æresbiskop, i dag skal man være æresgrundtvigianer for at blive biskop! Ganske vist fik Grundtvig kun rang og ikke titel af biskop. Men kultusminister D. G. Monrad lod sig rive med af den gode stemning og tiltalte jubilaren som biskop ved Grundtvigs 50-års præstejubilæum i 1861. Det blev Grundtvigs kone og mange af hans tilhængere derfor ved med – og det sker den dag i dag, især i USA. Omvendt er det rigtigt nok, at man skal være – selvudnævnt – ”grundtvigianer” for at have en chance for at blive biskop i det store flertal af landets stifter, inklusive Roskilde, som det blev afsløret nok engang ved valget i 2022.

Ved bispevalget i 2008 præsenterede Peter Fischer-Møller sig som ”grundtvigsk”. For en gangs skyld var det reelt nok. Jeg kom til Det Teologiske Fakultet i efteråret 1982, mens Peter Fischer-Møller var ved at tage sin kandidateksamen efter specialet om forholdet mellem individ og fælleskab hos den yngre Grundtvig. Jeg læste specialet med stor fornøjelse – og jeg nåede også at lære ham at kende, før han blev præst i Terslev og Ørslev i 1984.

I 20 år var Peter Fischer-Møller en trofast støtte i ”mit” udvalg for efteruddannelseskurser på Det Teologiske Fakultet. I ni år har han været erformidabel formand for ”mit” gamle selskab, Danmission. Derfor kan jeg attestere, at Peter Fischer-Møller både var og er ”grundtvigsk”, det vil sige dybt inspireret af og på afgørende områder kompatibel med Grundtvig og ikke blot ”grundtvigianer”, som tilhængerne af det dominerende parti i folkekirken kalder sig.

I 2002 brugte Peter en studieorlov til et ægte grundtvigsk projekt: Et feltarbejde blandt indianere i Mexico. Det resulterede i bogen *En mayalandsby og dens bibelhistorier. Et Glimt af Gud* fra 2007. I bogens indledning forklarer Peter sit teologiske grundsyn således:

”... jeg blev udfordret af Grundtvigs universalhistoriske måde at tænke om kristendommen, en endnu uafsluttet opdagelsesrejse i betydningen af dette, at Gud inkarnerede sig, at Gud blev menneske i Jesus af Nazareth. Herudfra sprang Grundtvigs store økumeniske vision af, hvordan denne kristendommens kerne, inkarnationens mysterium, i historiens løb har udfoldet sit betydningspotentiale i mødet med en række forskellige kulturer... kulturen er som et vindue, hvorigennem vi ser Jesus og hans historie”.

Det er den vision, der har været ledestjerne i Peter Fischer-Møllers virke, også som biskop i Roskilde Stift, hvor det måske til tider kan være vanskeligere end i mayalandsbyen at opleve sognekulturer og menigheds-liv som vinduer til Guds Rige.

Peter Fischer-Møller har aldrig været i tvivl om, at Theodor Jørgensen har ret i, at der er en Kristus-signatur i ethvert

menneske. Men også naturen er åbenbaringskanal eller en maske, som Gud kan udtrykke sig gennem, sådan som det for eksempel sker, når Helligånden ikke blot ”ånder himmelsk over støvet”, men også ”vifter hjemligt gennem løvet” (DDS 290, v. 3). Hvis det grønne altså får lov at være grønt!

Peter Fischers-Møllers brede engagement har været drevet af det grundtvigske grundsyn, som er blevet godt og grundigt bekræftet undervejs. Peter Fischer-Møller er grundtvigsk først og økumenisk så. Det grundtvigske handler blandt andet om at være ”mest på færde”, at have så dybe rødder og så solide kilder, at man kan melde sig til debatten og ansvaret i nye sammenhænge.

Man kan ikke være grundtvigsk uden begejstring og ægte glæde over at bidrage til fællesskab i mangfoldig-

hed. Man må turde drømme og satse højt. Man må selv gå foran og bidrage til, at drømmene kan gå i opfyldelse, som Grundtvig for eksempel gjorde det med salmesangen i Vartov. Jeg ved ikke om Peter Fischer-Møllers liv altid har været jævnt, men virksom er og vedbliver han at være. Det er som grundtvigsk karismatiker, han ofte er brændt igennem – og indimellem har stået nogle hårde distancer. En fornem udfoldelse af den grundtvigske Peter Bisp så vi ved åbningsgudstjenesten i Roskilde bypark til Himmelske dage 2022.

Har jeg nu kun skummet fløden af Peter Fischer-Møllers liv og virke som biskop i Roskilde Stift? Efter fem år som indbygger i stiftet ved jeg godt, at det ikke er alle sogne, der har været lige tilfredse med biskoppens ageren og afgørelser i konkrete sager. Peter Fischer-Møllers problem har været, at han ikke som Grundtvig nøjedes med at være æresbiskop, men har været indlemmet som et led i et fejlbehæftet stifts- og statskirkebureaukrati. Det kan tage livet og det grundtvigske frihedssyn fra de fleste. Men det hindrer ikke, at Peter Fischer-Møller har sat nye – eller genoplivet gamle – standarder for, hvad det vil sige at være ”grundtvigsk” biskop, selv om han også har været administrerende biskop i Roskilde 2008-2022.

I 2002 brugte Peter en studieorlov til et ægte grundtvigsk projekt: Et feltarbejde blandt indianere i Mexico. Det resulterede i bogen "En mayalandsby og dens bibelhistorier. Et Glimt af Gud", der udkom i 2007.

Konfirmandtræffet er en fejring af fællesskab på mange planer, og det har biskoppen kastet sig ind i og stillet sig til rådighed for, skriver stiftets religionspædagogiske konsulent Stinna Ahrenst

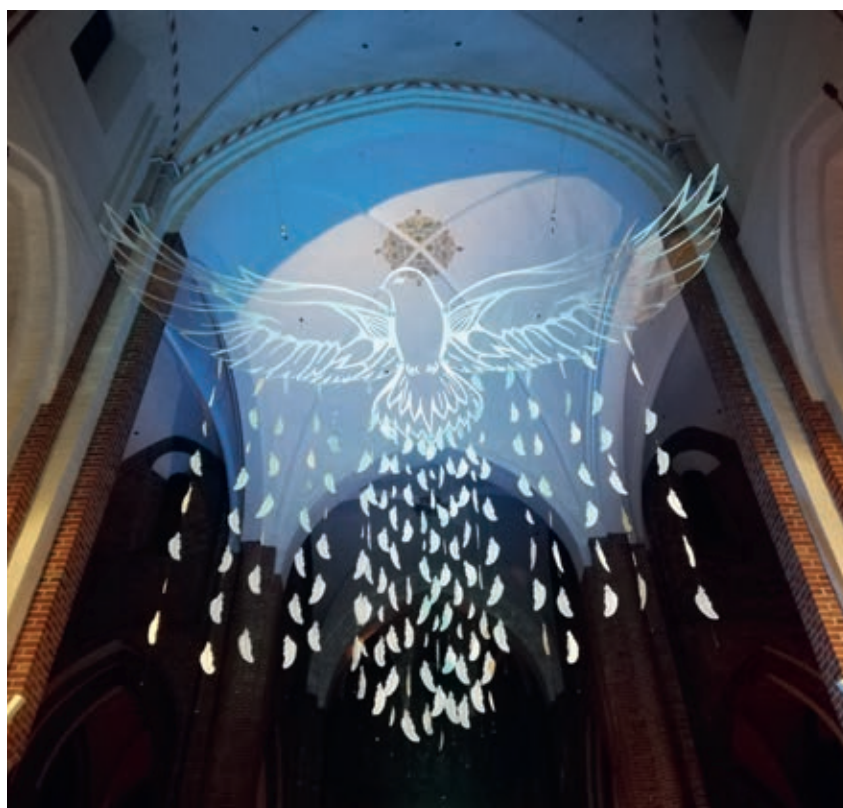
Tekst: Stinna Ahrenst, religionspædagogisk konsulent i Roskilde Stift

Foto: Christina Molbech

Når Konfirmandtræf i Roskilde Domkirke hvert år i begyndelsen af februar løber af stablen, kan vi sammen glæde os over at se 3500 konfirmander og deres voksne lære om centrale budskaber i kristendommen, fejre gudstjeneste og dele nadver sammen. Men vi kan i lige så høj grad glæde os over, at vi i de forgangne 14 år har haft en biskop, der har kunnet se vigtigheden af at bakke op om det store event.

Det er ikke nogen selvfølge at kunne lægge beslag på en biskops kalender hele tre eftermiddage og aftener i træk, men den luksus har vi nydt godt af. Peter Fischer-Møller har altid været med, og han har løftet træffet med sit nærvær. Ikke bare har han velsignet alle de unge, men han har også lyttet til de frivillige fortællere på posterne og er gået foran ud ad kongeporten og taget afsked med de unge med et kæmpe smil og en high-five.

Biskoppen har også hvert år skrevet forord til undervisningsmateriale, der bliver udsendt i forbindelse med træffet, samt været med i idéudviklingen til de kommende års træf. Konfirmandtræffet er en fejring af fællesskab på mange planer, og det har han kastet sig ind i og stillet sig til rådighed for.

Den store Helligånds-due, der hænger over domkirkens korrum, er kommet til i Peter Fischer-Møllers tid og er blevet Konfirmandtræffets vartegn. Den er skabt af Maria Lau Krogh, er i plexiglas og har et vingefang på seks meter.

Konfirmandtræffet og det religionspædagogiske arbejde for børnene og de unge har i hele Peter Fischer-Møllers embedsperiode haft hans interesse og opmærksomhed, og det har altid højnet og kvalificeret indsatsen, når han har været med i arbejdet.

Det er vi mange præster, undervisere, konfirmander, minikonfirmander og skoleelever, der kan sige tak for. Kristendommen er simpelthen nået længere og bredere og bedre ud.

Nogle af de unge har, når de forlod domkirken med biskoppens high-five mærkbart i hænderne, følt, "at de nu har mødt paven". Så stort har det faktisk været, for så stort har biskop Peter gjort det.

“De stærkeste rødder har træ’r i blæst”

Du efterlader Roskilde Stift i form af et smukt træ, og smukt er det, fordi rodnettet er stærkt, velforgrenet og levende, skriver domprovst Anne-Sophie Olander Christiansen i en hilsen på vegne af provstekollegiet

Kære Peter

Du er en rod! Det er vel egentlig ikke noget, man siger til sin biskop, heller ikke selv om han er på vej på pension? Min mormor ville i hvert fald have syntes, at jeg var lige frisk nok i mit ordvalg, men jeg vover alligevel det ene øje: Peter, du er en rod!

Men du er ikke en hvilken som helst rod, og du er da slet ikke en simpel pælerod. Du er derimod en stærk og livgivende rod, et energibundt, der snor sig i et utal af forgreninger, ind og ud og op og ned, altid på jagt efter en kilde at drikke af, så træet kan vokse og skyde nye blade, blomster og grene.

Det er vel det stærkeste aftryk, du sætter, at du har villet række ud, sende næring langt ud i de fjerneste afkroge af det store stift, som du har stået i spidsen for de seneste 14 år. Du har villet gøde og vande, og ingen kan være i tvivl om dit engagement og dine ædle intentioner, ej heller, at du har arbejdet solen sort for at nå dine ambitioners mål. Når en ny opgave viste sig på din vej, skød du en ekstra rod i netværket, som voksede til mod og glæde for det store fællesskab. Dermed har du på smukkeste vis animeret os andre til også at skabe grobund for kirkens liv og vækst og ikke mindst for den tværgående samtale med dem, vi ikke kender. Ud af siloen med jer, sagde du.

Du har flere gange sagt, at en biskop ikke er meget uden sine provster, og vi provster har til gengæld hurtigt forstået, at vi heller ikke er meget, hvis ikke vi har vores biskop i ryggen. Der bør være en stærk relation mellem biskop og provst, simpelthen for at et stift kan rykke på de opgaver, som hver dag viser sig, og du har om nogen arbejdet på at opbygge og vedligeholde den relation; gennem kurser, rejser, samtaler, diskussioner og i de sociale sammenhænge, hvor du og Bente generøst har åbnet jeres hjem for os alle og vores ægtefæller.

Tak for den altid standende mulighed for at kunne ringe og spørge om alt fra de mindste detaljer til de største brølere - også på ligefrem ukristelige tidspunkter. Tak for din aldrig svigtende tro på, at sammen så kan vi rent faktisk klare det meste og komme igennem endog det værste. Det er til sand opbyggelse for et stift, hvor mange forskellige mennesker har deres gang.

Med Per Krøis Kjærsgårds ord synger vi, "De stærkeste rødder har træ’r i blæst". Du efterlader Roskilde Stift i form af et smukt træ, og smukt er det, fordi rodnettet er stærkt, velforgrenet og levende. Det hele går 1000 år tilbage i tiden, og fordi roden når ned i evigheden, så kan vi, der sidder tilbage, se ind i en fin og berigende fremtid.

Igennem et utal af gudstjenester og møder, fysisk som virtuelt, har du arbejdet utrætteligt for at styrke rodnettet i et vidtstrakt stift, og sådan har du formået kærligt og i rummelig overbærenhed at holde os på sporet af den allervigtigste opgave: Forkyndelsen af Guds kærlighed i Kristus. Tak for den rod du er og har været for os.

Må din og din families fremtid blive præget af lys og glæde.

*På provstekollegiets vegne
- domprovst Anne-Sophie Olander
Christiansen*

Når *hele* stiftet mødes

Biskop Peter Fischer-Møller er i sit es, når godtfolk stimler sammen til stiftspræstestævne, landemode og stiftsdag. Her fortæller pastor emeritus, Eigil Ingemann Andreasen, om den energi og det engagement, biskoppen har lagt i stiftspræstestævnet

Tekst: Eigil Ingemann Andreasen, tidligere sognepræst i Lille Heddinge-Havnelev-Højerup Pastorat og tidligere medlem af Roskilde Konvent

Da Peter Fischer-Møller blev biskop, fortsatte han den gode tradition, som Jan Lindhardt havde sat i værk; for i hans år havde stiftspræstestævnerne udviklet sig til at være noget, man deltog i som præst i Roskilde Stift.

Med stor energi og entusiasme kastede han sig ind i arbejdet. Det var helt tydeligt, at Roskilde Konvents arbejde for at bringe den nyeste teologi ud til stiftets præster via stiftspræstestævnerne lå ham meget på sinde, og konventets arbejde stod meget højt på Peter Fischer-Møllers

liste over de opgaver, han som biskop skulle løse.

Biskoppen havde altid mange gode og relevante forslag til, hvad stævnerne skulle have af fagligt indhold, med i posen til bestyrelsesmøderne. Med stor energi og kompetence deltog han i de gode diskussioner på møderne, hvor han altid fik "bearnaisen til at samle sig" til sidst. Han brugte også meget af sin tid på at være den, der gik forrest, når der skulle indkaldes foredragsholdere.

Når stævnernes økonomi blev drøftet på stiftsrådsmøder, var han den, der talte varmt for værdien af stiftspræ-

stestævnerne for præsternes videre uddannelse samt af det kollegiale samvær på stævnerne. Stævnerne var et vigtigt forum for mødet mellem stiftets præster – det kunne han ikke understrege tydeligt nok.

Nu, her ved afslutningen af Peter Fischer-Møllers bispegering i Roskilde Stift, skal han med stor taknemmelighed takkes for det meget store arbejde, han gjorde i Roskilde Konvents bestyrelse og med dét tilrettelæggelsen og gennemførelse af det årlige stiftspræstestævne på Liselund – og nu på Nyborg Strand Hotel. TAK!

STIFTSPRÆSTESTÆVNE

Hvert år, i dagene efter pinse, indbydes stiftets præster til et stævne med faglige oplæg og tid til kollegialt fællesskab. I mange år blev stævnet holdt på Liselund ved Slagelse, men de sidste to år har man mødtes på Nyborg Strand Hotel.

Frem til 2021 samledes stiftets præster på den gamle, grundtvigske menighedsskole Liselund i Slagelse; i dag drager de mod vest, til de nyere, men levende omgivelser på Nyborg Strand.

SANKT JOHANNES LANDEMODE

Om onsdagen før sankthans mødes man i Roskilde Stift til landemode. Udtrykket landemode kommer af det ældre danske ord landemote, som betyder landsmøde eller landsstævne, og regelmæssige landemoder forordnedes ved lov i 1618. På landemødet, der indledes med gudstjeneste, kreeres stiftets nye provster, og stiftets anliggender forhandles. Oprindeligt bestod landemødet kun af stiftets provster, biskoppen og stiftamtmanden. I dag inviteres præster og almindelige folkekirke-medlemmer med til den indledende gudstjeneste og efterfølgende reception i palægården.

Efter landemodegudstjenesten i corona-året 2020 tog biskoppen ekstraordinært imod i bispegårdens have, hvor deltagerne kunne nyde den i papirsposer uddelte forplejning og lade sig vise rundt blandt roser og stauder, drivhusvækst og biodiversitet.

Biskoppen og formanden for Stiftsrådet, Bodil Therkelsen, hilser på hinanden ved landemødet 2021.

Den traditionsrige procession fra Konventhuset til Roskilde Domkirke ledt af biskoppen, borgmesteren og stiftamtmanden. Her i 2021.

Sognepræst Anne Rydahl Nielsen og biskoppen fotograferet ved landemødet i 2017 – Lutheråret, som ballonen med Luther-rosen afslører. Anne Rydahl Nielsen fortæller om fotoet: "Biskoppen har altid gjort meget ud af at indbyde til landemødet og har gjort en aktiv indsats for, at alle skulle føle sig velkomne. Der er mulighed for uformel samtale og hygge med hinanden."

Peter er en meget engageret vært på stiftsdagen; samtidig har han lune, som også gør det fornøjeligt at deltage, har menighedsråds-medlem og administrationschef, Henning Simoni, udtalt.

STIFTSDAG

Én gang om året – oftest i marts eller september – indbydes menighedsråd, præster og øvrige ansatte til stiftsdag. Dagen indledes med en gudstjeneste i domkirken, og herefter er der foredrag, debat og samvær i Roskilde Kongrescenter. I 2021 var dagens tema “Skal vi gøre, som vi plejer?”.

Den kommende biskop, Ulla Thorbjørn Hansen, fotograferet til stiftsdagen 2021.

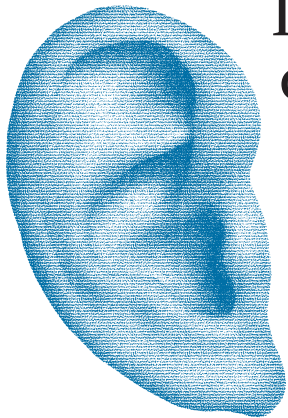

Stiftsdagen slutter altid festligt af med overrækkelsen af Palladiusprisen. Udover æren og et rundt beløb indbefatter den kirkelige initiativpris en statuette af Roskilde Stifts første lutherske biskop. Som også hed Peter – sådan da, Peder Palladius.

Peter Fischer-Møller i samtale med teaterinstruktør Katrine Wiedemann, der deltog på stiftsdagen 2021. Biskoppen sætter stor pris på, når mennesker fra andre faglige sammenhænge deler deres syn på det kirkelige arbejde.

Sagt om og af Peter Fischer-Møller...

Lysseer og overskudsmenneske

"Han har to store ører, der lytter og forstår, hvad andre har på hjerte. Han er en lysseer. Han er et overskudsmenneske, der er generøs og gavmild med sig selv. Og så har han en utrolig arbejdskapacitet og en lang erfaring at have den i."

Sognepræst Helle Bundgaard Poulsen, TV2, april 2008

OP AL DEN TING...

"Hvis vi opfordrede danskerne til hver morgen at synge Brorsons 'Op al den ting, som Gud har gjort', ville vi blive mindet om, at vi selv er en del af naturen, og at den skal behandles med omtanke."

Peter Fischer-Møller, Information, april 2017

Om relativisme og "anything goes"

Prøv at høre, det her er ikke bare sådan noget "anything goes" og relativisme. Hvis man engagerer sig i dialog, bliver det altid forvekslet med relativisme. Hvad jeg siger er, at jeg kan ikke forvente, at andre gider høre på mig, hvis jeg ikke vil høre på dem. Det gælder også, når Jehovas Vidner banker på min dør."

Peter Fischer-Møller, Kristeligt Dagblad, december 2016

Om Helligåndens nærvær

"Det at få lov til at bede for et menneske, du lige har mødt. Og det at møde tilliden til, at din forbøn kan have betydning for det menneskes situation. Det gør noget ved dig, og der sker noget i det rum. Du mærker Helligåndens nærvær."

Peter Fischer-Møller, Danmission.dk, august 2019

Den grønne biskop

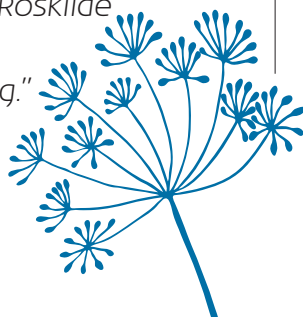
"Peter Fischer-Møller er kendt som den grønne biskop. Han vil ikke kalde bøfelskerne for syndere, men "spiser man meget kød og forbruger mere, end man har brug for, har det konsekvenser for kloden", siger han. Samtidig er biskoppen over Roskilde stift folkekirkens ihærdigste fortaler for en grøn omstilling."

Kristeligt Dagblad, maj 2021

OM ANSVAR

"Jesu ord og historier er som spejle, vi kan se os selv i. I rummet her, på Slotspladsen udenfor, på Borgen og der, hvor vi bor og elsker og har hjemme. Vi sættes på plads som Guds mennesker – som brødre og søstre ved det samme bord og som medmennesker i Guds verden. At leve op til det ansvar, det er vores opgave."

Peter Fischer-Møller, prædiken ved Folketingets åbningsgudstjeneste, oktober 2010

(...) den folkekirke, som har fyldt meget i mit professionelle liv de seneste 37 år, og som jeg også som studerende var levende optaget af i 10 år inden da, vil blive ved med at være en afgørende del af mit liv. Det er jeg overbevist om.”

Peter Fischer-Møller,
Kristeligt Dagblad, maj 2021

Om det første år som biskop

”Det første år ser det ud som om, man sidder på hesten og har helt styr på tøjlerne. Virkeligheden er, at man gør, hvad man kan, for at holde balancen og hænge på i farten. Nu, efter et år, er der mere overblik og bedre styr på prioriteringerne, og det føles rigtig godt.”

Peter Fischer-Møller, Stiftsbladet, maj 2009

“

*Drop leflen for individualismen,
læs noget Grundtvig og tag
ansvar for klimaet.*

Peter Fischer-Møller, A4 Arbejdsliv, august 2021

EN BISKOP MED UDSYN

”Det er i det hele taget en karriere og et liv med udsyn, biskoppen i Roskilde Stift kan se tilbage på.”

Jens Ejsing, Berlingske, juni 2015

EN ÅBEN BISKOP

”Som teolog ved han godt, at kristendommen står for noget bestemt, men han mener ikke, at det dermed betyder, at kristendommen skal bekæmpe alt muligt andet.”

Niels Henrik Gregersen, Kristeligt Dagblad, juni 2017

Biskoppen som tegneseriefigur

I forbindelse med Roskilde Stifts 1000-års jubilæum blev biskop Peter Fischer-Møller forevigtet som tegneseriefigur i FDF's udgivelse "Sille og Sigurd i den gamle kirke".

Pixibogen blev udgivet i et samarbejde mellem Roskilde Stift og FDF i anledningen af jubilæet, der fejres den 19.-21. august 2022..

Hilsen til en engageret og teologisk dygtig og markeret bispekollega!

På hele bispekollegiets vegne vil jeg sige dig tak for inspirerende samarbejde og medvandring, skriver biskop over Viborg Stift, Henrik Stubkjær

Tekst: Henrik Stubkjær, biskop i Viborg Stift

Foto: Miklos Szabo

Mit første møde med Peter var i provsteboligen i Trykgevælde Provsti. Peter inviterede, for min kone havde lige fået embede i provstiet. Vi troppede op to voksne og fire børn. Peter mødte os med åbne arme og dybe buk. Vi blev bænket omkring køkkenbordet, og så blev der serveret – hjemmebakket rugbrød og hjemmelavet pomeransmarmelade. Vi følte os set, mødt og budt velkommen med varme og indlevelse.

Senere arbejdede vi sammen i det nyetablerede stiftsråd, hvor Peter med begejstring delte sine visioner,

og vi fik oprettet en række stiftsudvalg, for der skulle laves kirke, og Peter var selv involveret i de fleste udvalg.

Peter har et smittende engagement; er utrolig social og trives i andres nærvær og går aldrig af vejen for et godt grin eller en dyb eksistentiel samtale.

Peter har gennem hele sin bispetid været drivkraften bag arbejdet med et godt arbejdsmiljø i kirken.

Han er umiddelbar som et barn. Tror det bedste om sine medmennesker – og vil gå rigtig langt for at følge den andens ytringer også selv om han

ikke er enig – et biskoppeligt tilsyn er for Peter et dialogredskab.

Ved sin 50-års fødselsdag opdager Peter pludselig, at en af præsterne har taget sit tre-årige barn med; Peter glemmer alt omkring sig, og tager barnet ved hånden og går ud i haven – viser med glæde blomsterbede og køkkenhave og tyder fuglestemmer, mens mange nyankomne undrer sig over, hvor fødselaren er henne. Sådan er Peter – levende og nærværende i nuet – drevet af en begejstret nysgerrighed og optagethed af livets og verdens finurlige skønhed.

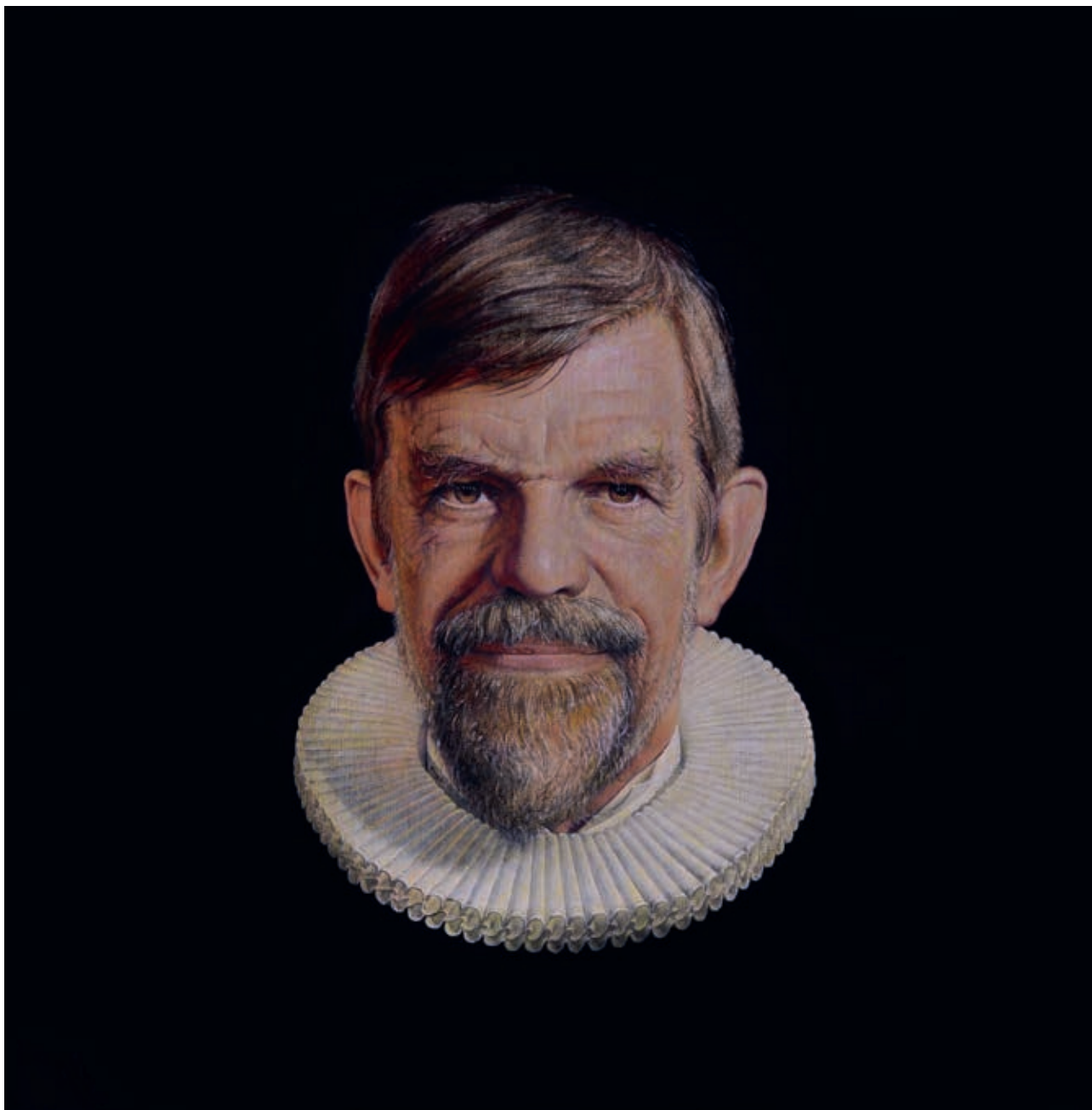
Han synger salmer med hele kroppen – blot fordi han elsker at synge, og han har om nogen prædikeret ordet ”i tide og utide”. Peter er en dygtig teolog og er altid god for et teologisk velplaceret spørgsmål efter diverse lærde foredrag.

Peter fordyber sig bredt i det teologiske felt. Han er grundtvigsk, og samtidig økumeniker. Han er missionsteolog med en forkærlighed for religionsmødet med latinamerikanske indianere. Han byder muslimer og anderledes troende velkommen i Roskilde, og beriges af en god og respektfuld samtale om gudsforestillinger og tro.

Jo ældre Peter er blevet – des grønnere er han blevet. Den grønne omstilling er en del af hans identitet, og forankret helt tilbage i kirkefædrenes skabelsesteologi. At værne om den gudskabte natur er en selvindlysende hjertesag, og i bispekollegiet indtager han pladsen som den ”Grønne biskop”.

På hele bispekollegiets vegne vil jeg sige dig tak for inspirerende samarbejde og medvandring, for formandskabet i bispeforeningen og i diverse udvalg og varmt fællesskab.

Du har virkelig sat dig spor, og din begejstring har smittet. Vi vil savne dig! Tak for venskab og gode samtaler og for dit præstelige virke i Roskilde Stift og ud over hele verden. Gud i vold!

*Portrættet af Biskop Peter Fischer-Møller fra 2015 skal hænge i Roskilde Domkirke sammen med de øvrige bispeportrætter.
Thomas Kluge. Akryl på lærred. 63 x 63 cm.*

WWW.ROSKILDESTIFT.DK